BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO

HÁT NHẠC

4

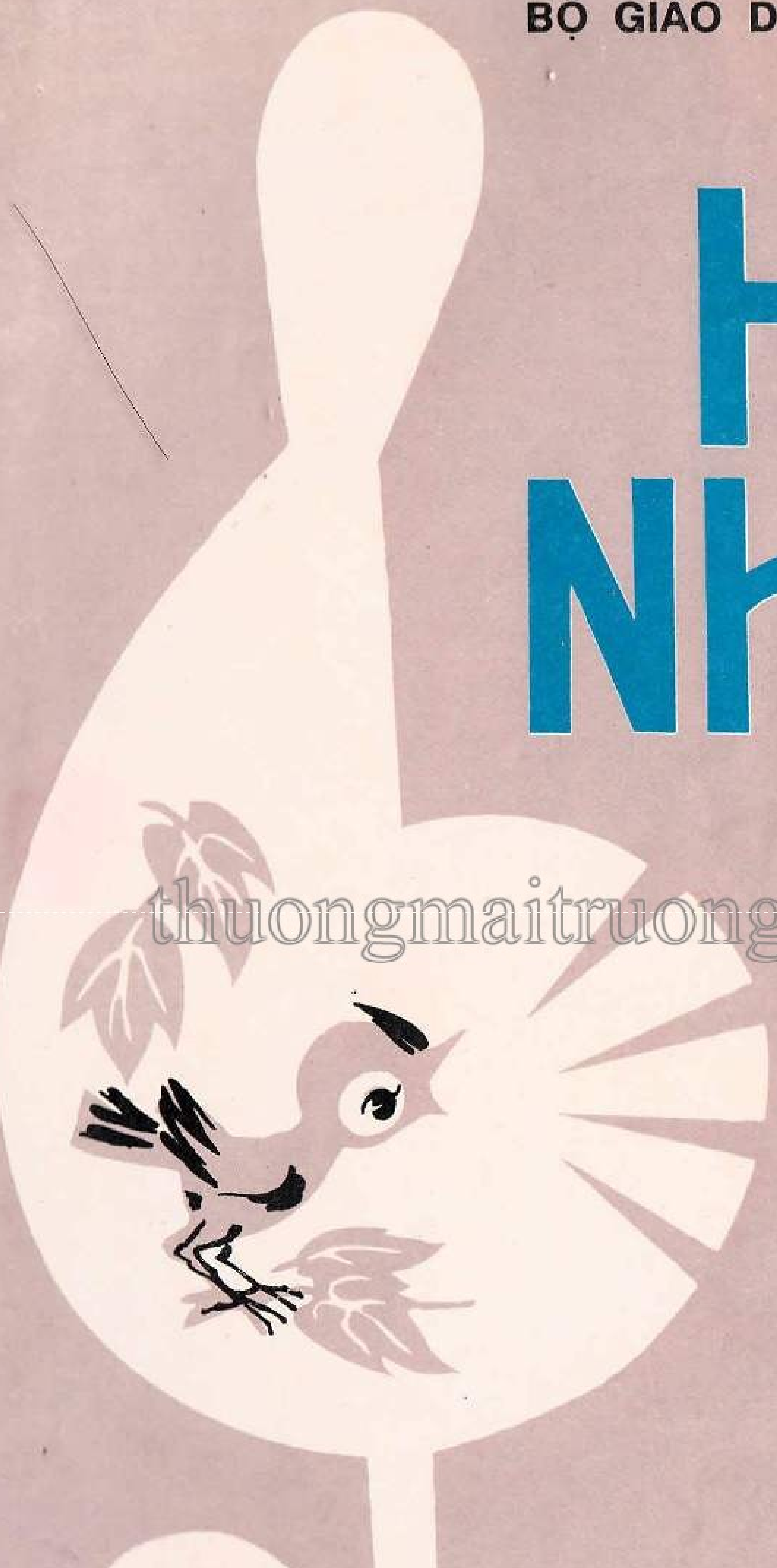

PHAN TRẦN BẢNG
VĂN NHÂN

thuongmaitruongxua.vn

GD

thuongmaitr

BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO

PHAN TRẦN BẢNG - VĂN NHÂN

Hát Nhạc 4

(In lần thứ 2)

TỦ SÁCH GIA ĐÌNH
MAN THIỆN

truongxua.vn

NHÀ XUẤT BẢN GIÁO DỤC - 1995

BÀI 5

- Hát ôn bài "Cò lả"
- Đọc và hát ôn nhạc và lời bài 3
- Tập hát bài :

TIẾNG TRỐNG ĐÊM TRĂNG

Nhạc và lời : LÊ HÀM

Lời 1 – Tùng *tùng tùng* tùng tùng *tùng tùng* tùng – chèng !
Đánh *tiếng trống* lên em hát khúc ca.
Dưới *ánh trăng* vàng trời xanh bao la.
Tùng *tùng tùng* tùng tùng *tùng tùng* tùng – chèng !
Náo *nức múa* ca nhìn trăng lên cao.
Vui *rước đèn* sao *tiếng trống* rền trăng sáng .
Tùng *tùng tùng* tùng tùng *tùng tùng* tùng – chèng !
Trăng thu sáng *em thấy* chú cuội già.
Ối a đang ngồi bên cây đa.
Tùng *tùng tùng* tùng tùng *tùng tùng* tùng – Xòa !

Bài tập ở nhà :

Thử đặt cho bài 3 một tên thích hợp với nội dung lời ca.

BÀI 6

– Hát ôn bài "Cỏ lả" và lời 1 bài "Tiếng trống đêm trăng". Tập tiếp lời 2.

Lời 2 – Tùng *tùng tùng* tùng tùng *tùng tùng* tùng – chèng !
Đánh *tiếng trống* lên em muốn chú nghe
Chú *sao mà* lười để trâu ăn rông.
Tùng *tùng tùng* tùng tùng *tùng tùng* tùng – chèng !
Chú *có thấy* không đồng quê bao la
Dang *cánh cò* bay *lúa xanh* đồng bát ngát.
Tùng *tùng tùng* tùng tùng *tùng tùng* tùng – chèng !
Vui ca hát *em nhắn* lên trên trời.
Nếu chú không lười *em mời* xuống đây chơi.
Tùng *tùng tùng* tùng tùng *tùng tùng* tùng – xoà !

truongxua.vn

– Đọc và hát ôn nhạc và lời bài 3.
– Tập đọc bài chữ nốt dưới đây :

1. s	l l	đ'	s	l	đ' đ'	s	—
2. m	s s	l	m	s	l l	m	—
r	s s	m	r	s	m m	r	—
m	l l	s	l	m	r r	đ	—

Bài tập ở nhà :

Chuyển hai dòng chữ nốt 1 và 2 lên khuông có khóa son, nhịp $\frac{2}{4}$ rồi tập đọc.

BÀI 7

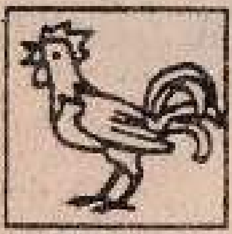

- Hát ôn bài "Cò lả" và "Tiếng trống đêm trăng"
- Đọc ôn nhạc bài 6
- Tập đọc nhạc :

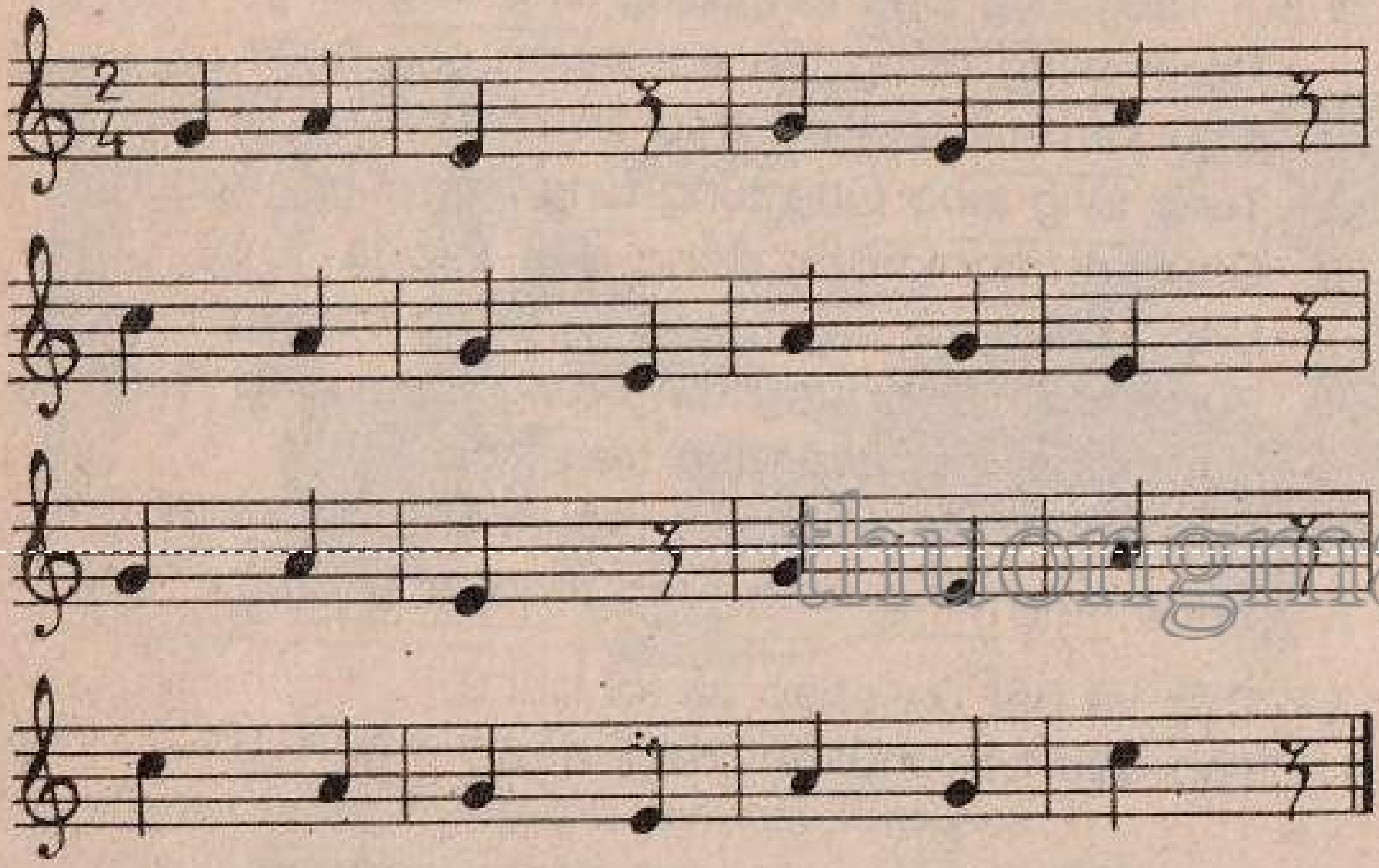

Lời ca. Đi tới trường, trưa đầy nắng.
Bóng tre xanh rợp mát quanh làng.
Theo gió chiều, tre cùng hát.
Lũy tre đưa nhịp võng dịu êm.

Bài hát được viết trên 4 khuông nhạc. Hãy nhận xét sự giống hoặc khác nhau giữa 4 khuông nhạc đó.

Bài tập ở nhà :

Tập ghép lời ca với bài nhạc trên.

BÀI 8

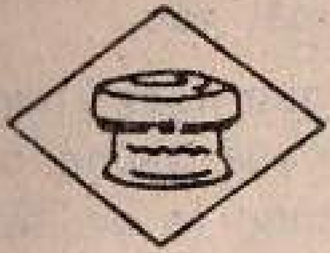

- Hát ôn các bài hát đã học
- Đọc ôn nhạc bài 7 và tập ghép lời ca
- Truyện kể âm nhạc

CA SĨ ĐÀO THỊ HUỆ

Xưa, ở làng Đào Đặng, xã Công Chính, huyện Phù Tiên tỉnh Hưng Yên có cô Đào Thị Huệ hát rất hay, nổi tiếng một vùng. Tiếng hát mượt mà như tơ lụa, trong trẻo, ngọt ngào như tiếng suối của cô đã từng đem lại niềm vui, hạnh phúc cho dân làng.

Năm ấy, giặc Minh tràn sang xâm chiếm nước ta, chúng kéo đến lập đồn trại nơi cô ở. Chúng cướp bóc, tàn sát dân làng rất dã man. Nam thanh niên phải trốn đi hết. Còn lại đàn bà và con gái, chúng bắt vào đồn hầu hạ, làm đồ chơi cho chúng. Dưới ngọn roi của giặc, Đào Thị Huệ đã phải thường xuyên lao động cực nhọc không những thế còn phải ca hát cho chúng nghe. Lòng cô vô cùng căm giận, nhưng không có cách nào khác, cô đành nghiến răng chịu đựng và tự nhủ sẽ dùng tiếng hát của mình để tạo cơ hội trả thù cho quê hương làng xóm.

tuongxua.vn

Cô đã hát và tiếng hát quyến rũ của cô đã cảm hóa bọn giặc, làm cho chúng si mê. Rồi từ yêu thích đến chỗ tin cậy, chúng đã ưu ái để cho cô được làm một nhiệm vụ đặc biệt, đó là tối tối đi thắt dây miệng những túi vải chống muỗi mà chúng vẫn thường chui vào để nằm ngủ, để rồi sáng hôm sau cô lại cởi túi cho chúng chui ra.

Thời cơ đã đến, Huệ tìm cách đưa mấy thanh niên trai làng vào đồn. Ban ngày thì cô gần gũi bọn giặc, hát và chuốc rượu

cho chúng uống say mềm. Ban đêm, cô cùng mấy anh trai làng khênh từng chiếc túi ngủ có những tên giặc say khướt ném dần xuống lòng sông cạnh đồn cho trôi mất xác.

Cuộc chiến đấu thầm lặng kéo dài ngày này qua ngày khác cho tới khi tên chỉ huy phát hiện ra số quân của chúng bị hao hụt nhiều. Nó không hiểu vì sao nên vô cùng lo sợ. Nó ngờ rằng có quỷ thần ám hại nên tức tốc ra lệnh cho quân rút hết khỏi làng.

Khi cô Đào Thị Huệ mất, nhân dân ở đây đã lập đền thờ để ghi nhớ công ơn người nghệ sĩ đã đem tiếng hát giải phóng quê mình. Và cũng từ đây thôn này được gọi là thôn Ả Đào.

Bài tập ở nhà :

Chép lại 2 khuông nhạc đầu của bài 7 và ghi lời ca dưới từng nốt của 2 khuông nhạc đó.

thuongmaitı

BÀI 9

- Đọc và hát ôn nhạc và lời bài 7
- Tập hát bài :

CHIM SÁO

(Dân ca Khơ_me Nam Bộ) *Sưu tầm :* ĐẶNG NGUYỄN

*Lời 1*_ Trong rừng cây xanh sáo đùa sáo bay.
Trong rừng cây xanh sáo đùa sáo bay.
Ngọt thơm đom boong ơi, đàn chim vui bầy.
La là là la la.

*Lời 2*_ Trong rừng cây xanh sáo tìm trái thơm.
Trong rừng cây xanh tiếng đùa líu lo.
Ngọt thơm đom boong ơi, đàn chim vui bầy.
La là là la la.

Đom boong : là tiếng Khơ me chỉ quả đa.

Bài tập ở nhà :

Hãy đặt cho bài 7 một cái tên phù hợp với nội dung lời ca.

BÀI 10

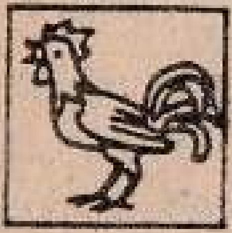

- Tập hát tiếp bài "Chim sáo"
- Đọc và hát ôn nhạc và lời bài 7
- Tập đọc nhạc

thuongmaitr

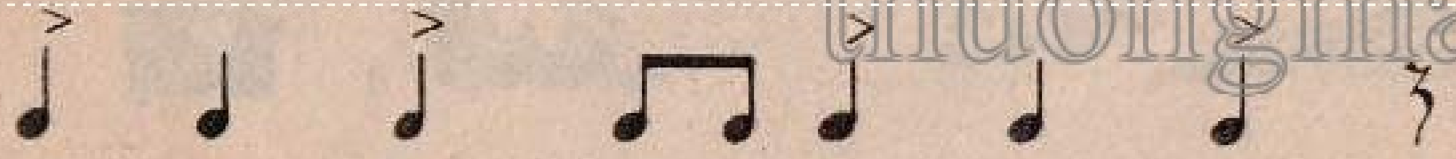

1. s l đ' — s l m —
2. r m s r r m s r —

đ m m r — s m m l —
đ' l l s m r m m đ —

Bài tập ở nhà :

Chuyển hai dòng chữ nốt 1 và 2 lên khuông, có khóa son, nhịp $\frac{2}{4}$ rồi tập đọc.

BÀI 11

- Hát ôn một bài đã học và bài "Chim sáo"
- Đọc ôn nhạc bài 10
- Tập đọc nhạc:

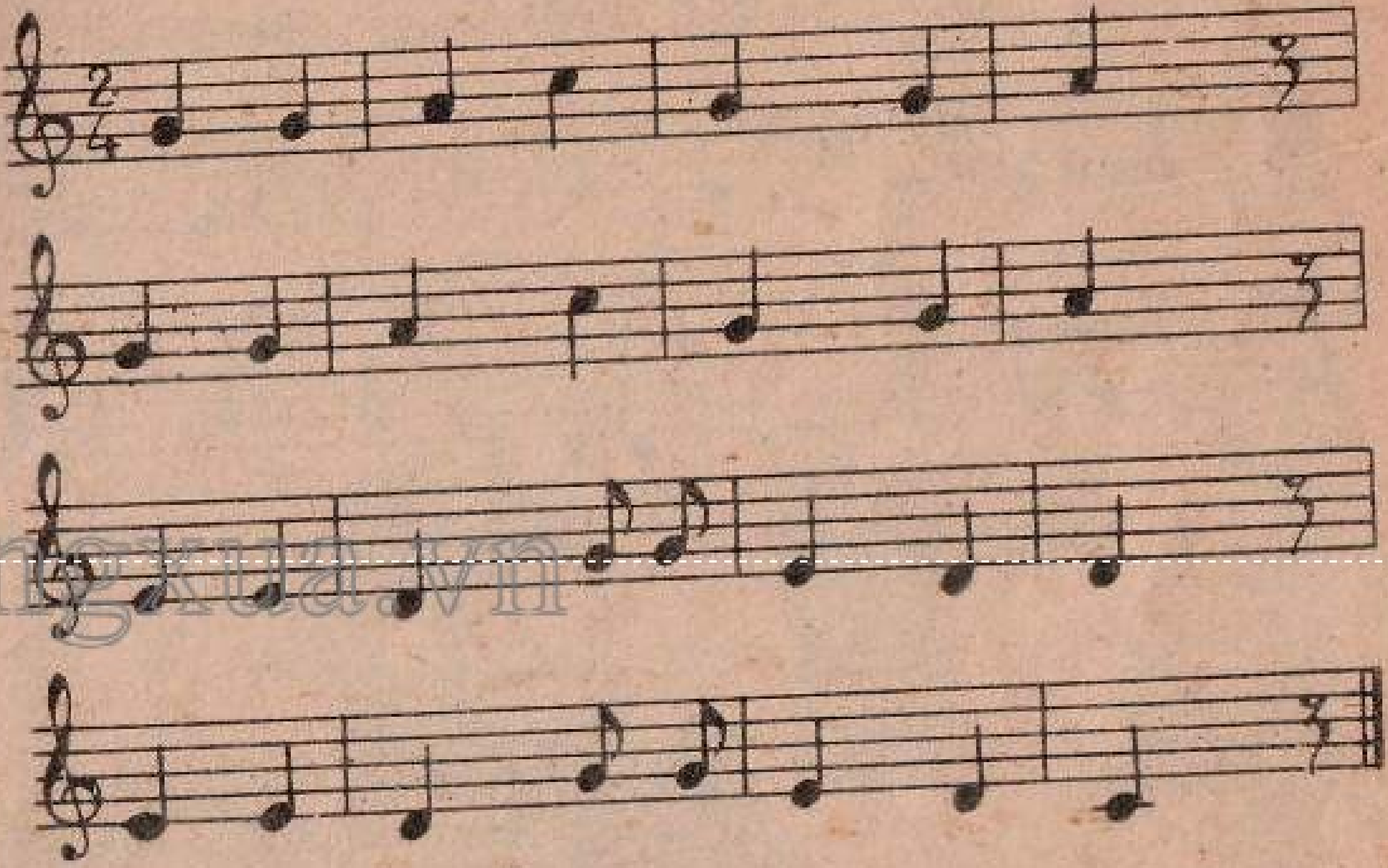

tuongxua.vn

Lời ca. Cùng lặng nghe tiếng rừng chiều xa.
Rộn ràng chim hót ngàn lời ca.
Tiếng suối reo róc rách như thì thào.
Tiếng mõ trâu lốc cốc bên lưng đèo.

Hãy nhận xét sự giống và khác nhau giữa nét nhạc viết trên 4 khuông nhạc trên. Về cách viết hai nốt móc đơn liền nhau khi tương ứng với hai lời ca.

Bài tập ở nhà :

Tập ghép lời ca bài hát trên.

BÀI 12

- Hát ôn một bài đã học và bài "Chim sáo".
- Đọc ôn nhạc bài 11 và tập hát lời ca
- Truyện kể âm nhạc
- Bài nhạc dưới đây đã dùng những kí hiệu gì để rút gọn được lần ghi của bài 11 ?

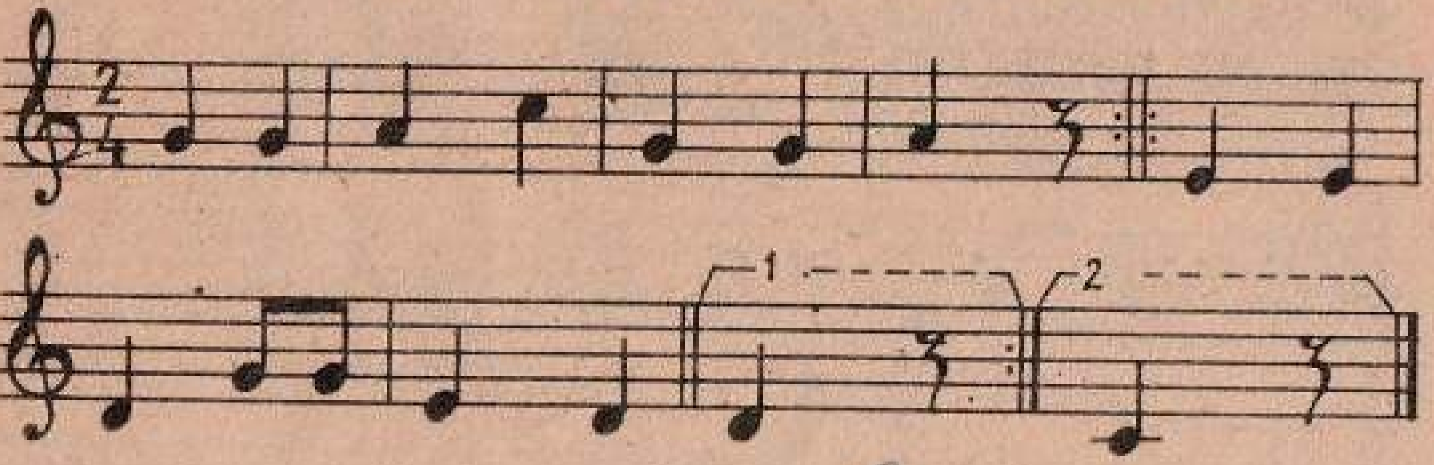

thuongmaitr

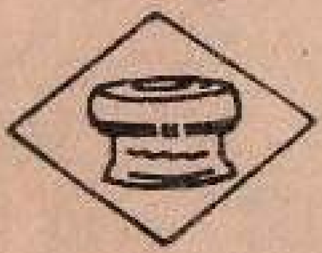

TIẾNG SÁO CỦA NGƯỜI TÙ

Sơn La chìm trong sương mù. Rừng núi âm u. Nhà tù ở đây với những hầm sâu tụt hẳn xuống lòng đất lại càng âm u hơn, thiếu hẳn ánh sáng, thiếu cả khí trời.

Cuộc sống ở đây tưởng chỉ có roi vọt, xiềng gông kêu la rên xiết... Vậy mà có ai ngờ ở đây vẫn luôn vang lên tiếng sáo trong trẻo yêu đời. Đó là tiếng sáo của người tù chính trị có biệt danh là "Chàng Tiêu".

Anh Tiêu tham gia cách mạng trong phong trào thanh niên cứu quốc ; bị thực dân Pháp bắt giam cùng các chiến sĩ cộng sản khác như Tô Hiệu, Lê Thanh Nghị, Trần Quốc Hoàn v.v... Sống trong không khí ngột ngạt của nhà tù, lại có chút năng lực âm nhạc, anh thấy có nghĩa vụ phải đem lại niềm vui cho các tù nhân chính trị. Anh đã tìm trong rừng nứa bạt ngàn của Sơn La những đoạn nứa tốt nhất để làm những cây tiêu thổi cho anh em nghe. Mọi người yêu quý anh, đã đặt cho anh cái tên thân mật và trìu mến là "Chàng Tiêu".

Ngoài cây tiêu ra, anh còn xây dựng được cả một dàn nhạc với đàn bầu, đàn tứ, nhị và cả băng-giô, vi-ô-lông nữa. Toàn là những nhạc cụ do anh em tự tạo. Vất vả lắm ! Phải dùng đến cả tôn mới gò được khung đàn vi-ô-lông, băng-giô cho ban nhạc.

Chiều chiều, các "nhạc công" lại hòa nhạc vang lừng, tiếng đục tiếng trong làm cho cuộc sống nhà tù sôi nổi hẳn lên,

Nhạc sĩ
ĐỖ NHUẬN

xua đi những nỗi cực nhọc đau đớn hàng ngày, tiếp sức cho các tù nhân bền bỉ đấu tranh với kẻ thù, luôn tin tưởng ở một tương lai tươi sáng.

Thế rồi, vào một ngày đầu xuân năm 1945, chi bộ nhà tù truyền lệnh cho tất cả các tù nhân vượt ngục. Anh Tiêu cùng với anh em chuẩn bị kĩ lưỡng mọi mặt, nhất là đôi dép thật chắc chắn để lội suối, vượt rừng.

Sau nhiều ngày lặn lội, bụng đói như cào, chân đau ê ẩm, rớm máu, các anh đã ra khỏi địa phận Sơn La và vô cùng xúc động khi được nhìn thấy lá cờ đỏ sao vàng.

Trên con thuyền xuôi dòng sông Ngòi Vần, tiếng sáo của anh Tiêu với nhạc điệu bài hát "Du kích ca" do chính anh sáng tác trong tù lại vang lên réo rắt sôi nổi. Trời cao, sông rộng, tiếng sáo lan tỏa trong không gian mênh mông. Anh Tiêu như mê đi trong sung sướng vì tự do, hạnh phúc, lòng anh tràn đầy ước mơ.

... Nhưng anh đâu có biết được rằng, chính anh lại trở thành người Tổng thư kí Hội Nhạc sĩ Việt Nam có cái tên rất quen thuộc với tất cả chúng ta là ĐỖ NHUẬN.

(Theo lời kể của nhạc sĩ ĐỖ NHUẬN)

Bài tập ở nhà :

Chép lại 2 khuông nhạc bài 12 rồi ghi lời ca ở dưới từng nốt nhạc tương ứng.

BÀI 13

- Đọc và hát ôn nhạc và lời bài 11
- Tập hát bài:

ĐI CHƠI RỪNG

M.Kra-xép và Xa-côn-xa – *Phỏng dịch* : ĐỖ NHUẬN

Ta lên rừng hái sim, có con chim hót rằng.
Nơi đây đẹp biết bao, chúng em vui đón chào.
Cây sim sai trĩu cành, mọc ở bên bờ suối.
Trên hoa bươm bướm vàng, rủ nhau ta cùng tới.

Ta đi tìm nấm hương, dưới gốc cây bên đường.
Mau cho vào lẵng mây, kiếm sao cho chóng đầy.
Ta thêm hai túi này, đựng toàn hoa quả chín.
Đi chơi xong tới nhà, bày ra ta cùng chén.

truongxua.vn

Đi chơi rừng thú ghê, muốn sớm mai mới về.
Nhưng chim rừng nhắn nghe: "Hãy quay về tối rồi".

Bài tập ở nhà :

Tập làm một đoạn nhạc có 4 dòng chữ nốt. Mỗi dòng dài 5 âm.

BÀI 14

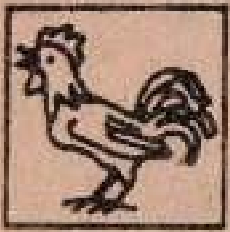

- Tập hát tiếp bài "Đi chơi rừng"
- Đọc và hát ôn nhạc và lời bài 11
- Tập đọc tiết tấu

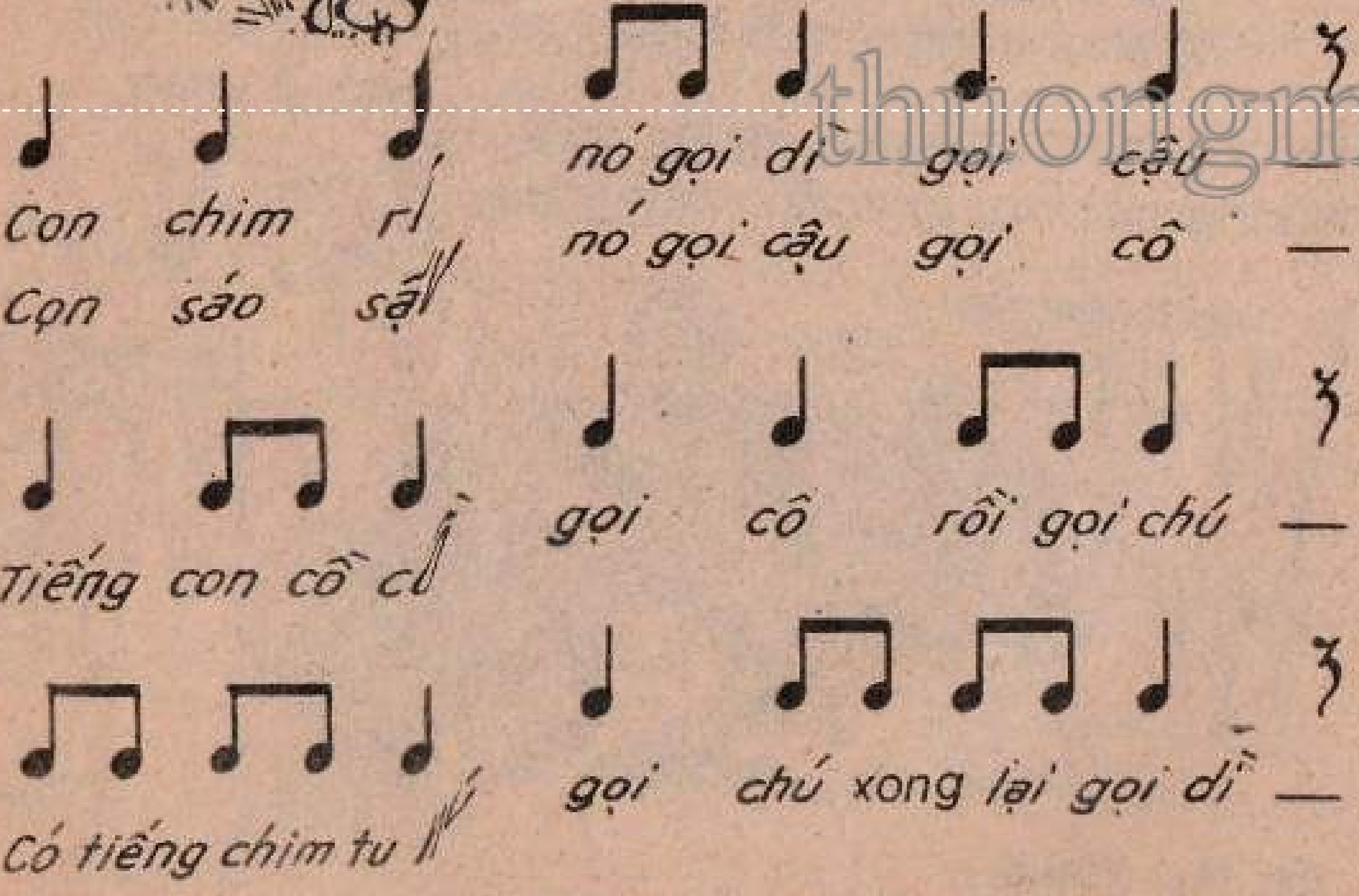

Bài tập ở nhà :

Thử hát hai hoặc bốn câu lời ca trên với giai điệu phù hợp và hay.

BÀI 15

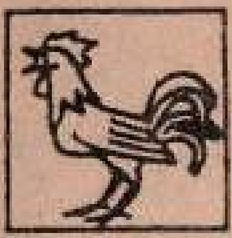

- Hát ôn bài "Đi chơi rừng"
- Đọc ôn bài 14
- Tập đọc nhạc :

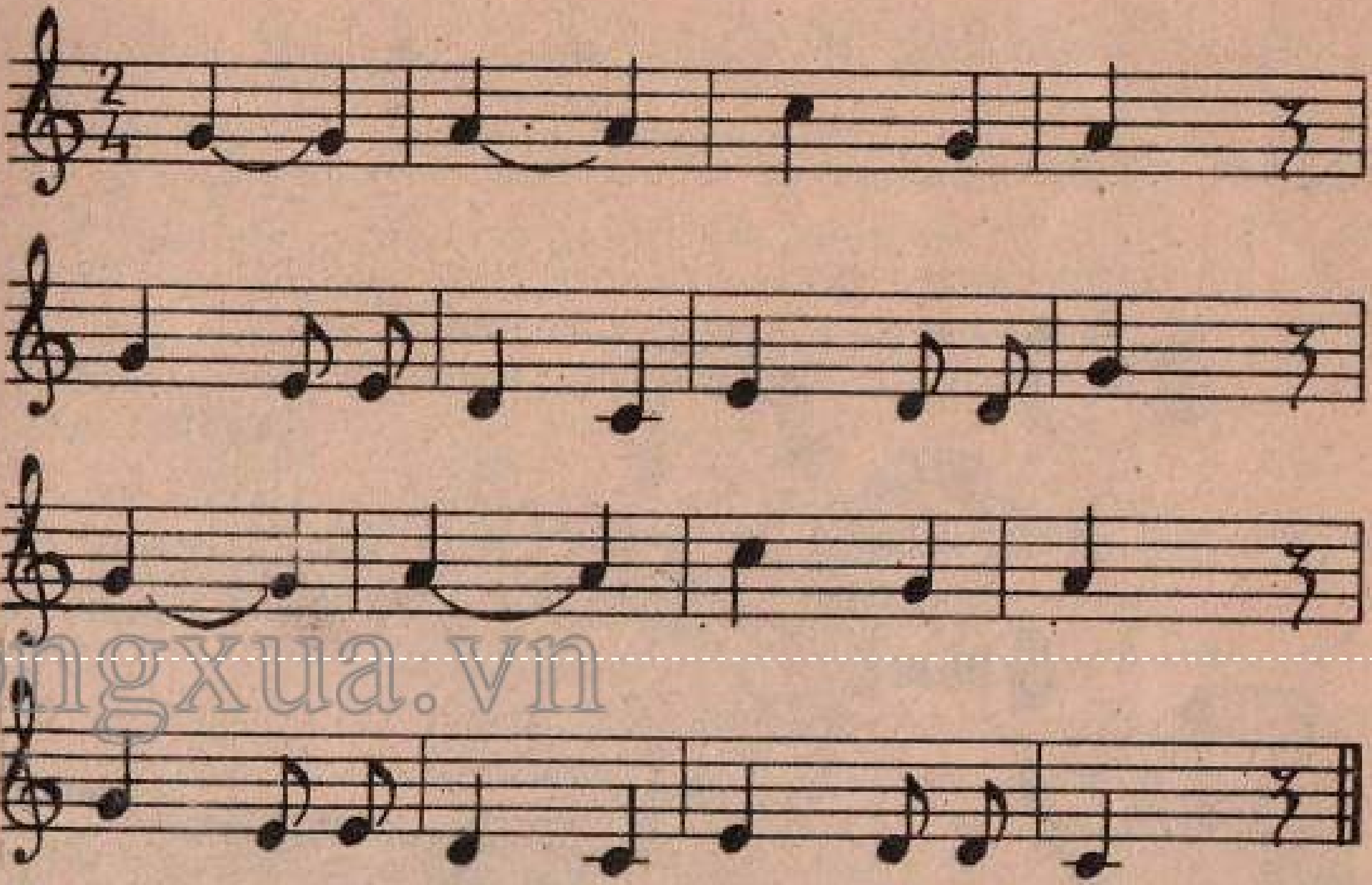

ruongxua.vn

– Đọc bài nhạc trên theo hai cách : cách không có dấu nối và cách có dấu nối.

Lời ca. Bình minh, ánh bình minh.
Phía đông chân trời hồng ấm một ngày vui.
Bừng lên, nắng bừng lên.
Hãy xua tan đi lạnh giá đêm đông dài.

Bài tập ở nhà :

Tập ghép lời ca với bài nhạc trên.

BÀI 16

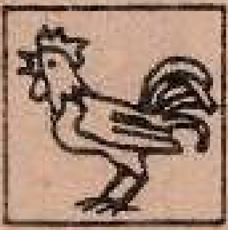

- Hát ôn các bài đã tập hát
- Đọc ôn nhạc bài 15 và tập hát lời ca
- Tập đọc nhạc : Ôn cách viết rút gọn

Dấu nối (dấu lặng độ ngân)

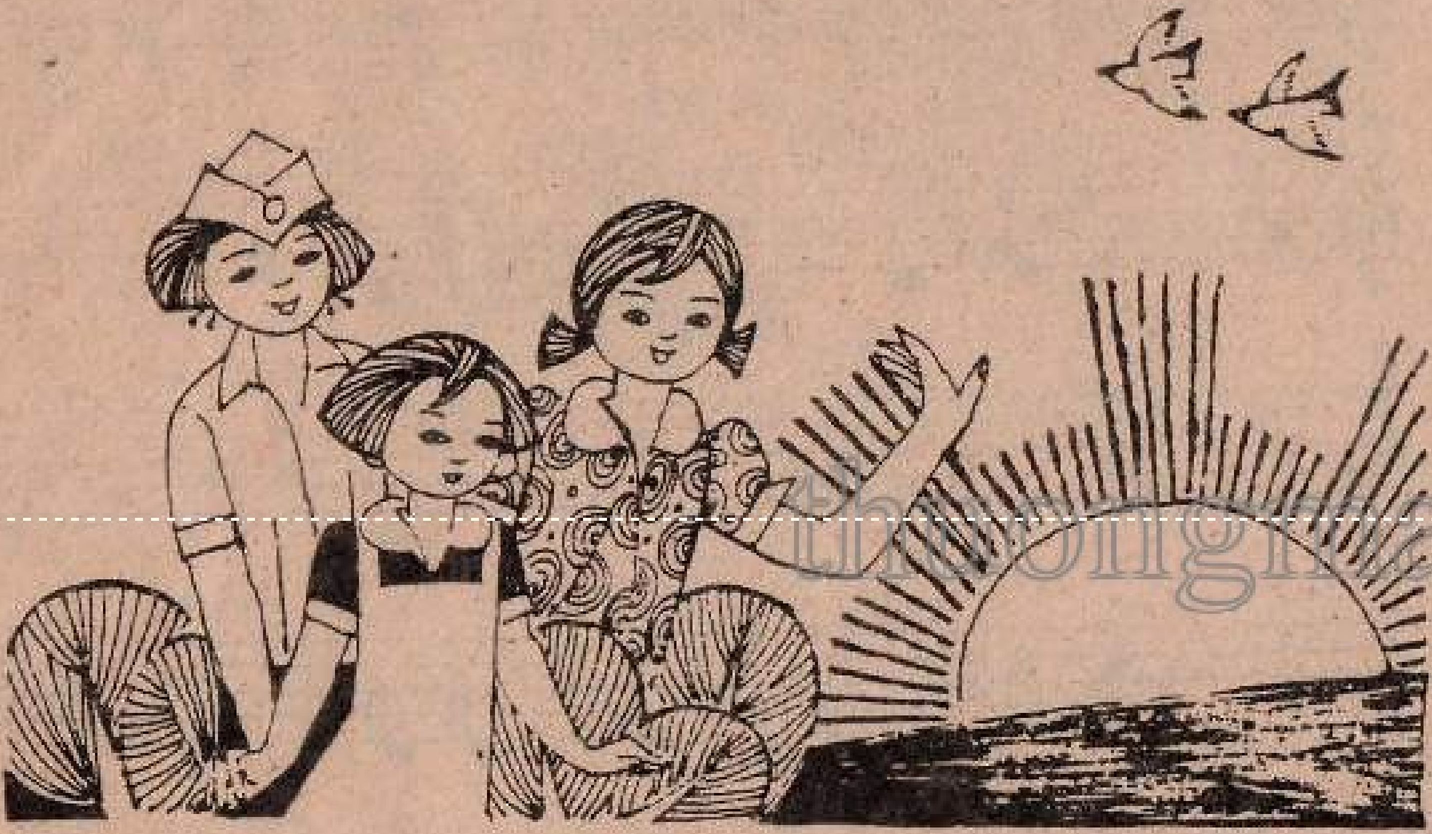

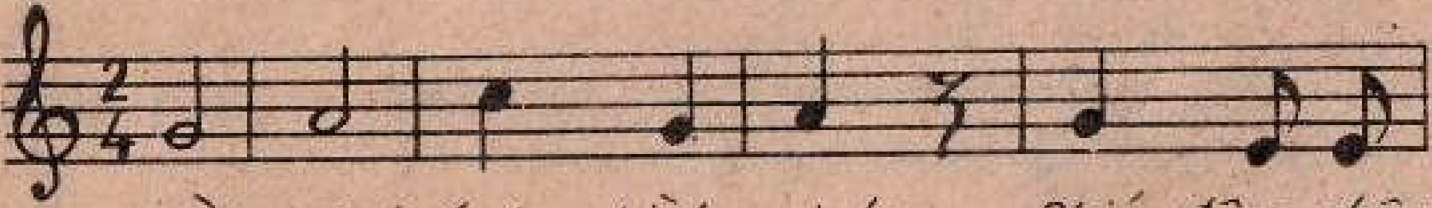

Bình minh ánh bình minh. Phía đông chân
Bừng lên nắng bừng lên. Hãy xua tan

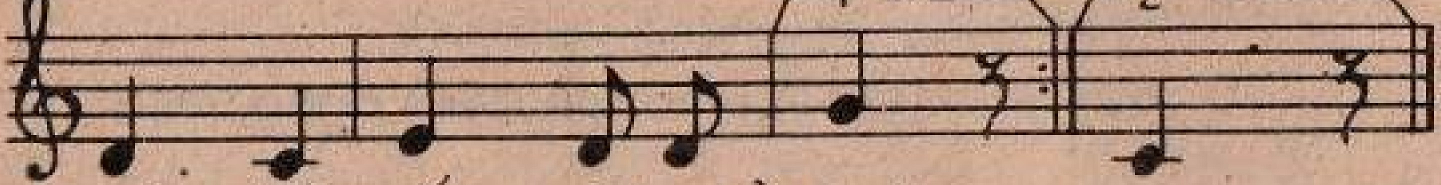

trời hồng ấm một ngày vui
đi lạnh giá đêm đông . . . . dài.

NHẠC SĨ SÔ-PANH VÀ BÁC CÔNG NHÂN GIÀ

Có một bác công nhân già ở vùng ngoại ô Vác-xa-va (Balan) rất yêu âm nhạc. Bác nghèo nhưng cũng cố chắt chiu dành dụm tiền để mua một chiếc pi-a-nô cũ cho con gái tập.

Trong số bản nhạc được nghe hàng ngày, bác thích nhất những tác phẩm của Sô-panh.

Một lần, bác ốm nặng, bác gọi con gái đến giường và nói con cố gắng đi mời cho được nhạc sĩ Sô-panh đến để đàn cho nghe.

Chiều lòng cha, cô gái đi tìm nhạc sĩ. Nhưng tìm đâu bây giờ ? Cô không có địa chỉ và cũng không biết mặt. Cô cứ đi, hỏi mãi và cuối cùng gặp một thanh niên dáng người mảnh khảnh có khuôn mặt hơi dài đang thơ thẩn hái hoa bên đường.

Cô hỏi :

– Anh có biết nhạc sĩ Sô-panh ở đâu, xin nhờ anh chỉ giùm.

Người thanh niên trả lời :

ruongxua.vn

– Tôi không biết, nhưng cô cần gặp ông ta để làm gì ?

Với giọng nói run run chân thành và hơi hấp tấp, cô gái kể lại tình hình sức khỏe và yêu cầu của cha mình.

– Thế thì được, để tôi đến thăm bác. Nói rồi, anh cùng cô gái đi vội về nhà. Tới nơi thì thấy bác công nhân đã mệt lắm rồi, đang nằm mê man.

Anh vội ngồi ngay xuống ghế và đàn bản xô-nát số 2. Một lần rồi 2 lần, tiếng đàn ngân vang, sưởi ấm căn phòng lạnh lẽo.

Bác công nhân bỗng tỉnh dậy, thốt lên :

– Trời ơi ! Đúng thật rồi ! Đúng là Sô-panh rồi !

Sô-panh vẫn tiếp tục say sưa với bản xô-nát số 3, số 4... Nét mặt khô héo của bác công nhân tươi tắn, rạng rỡ hẳn lên. Bác nở một nụ cười khoan khoái, mãn nguyện...

Những ngày hôm sau, bác khỏe dần và người ta lại thấy bác làm việc, vừa làm vừa hát nho nhỏ theo tiếng đàn của con gái.

Bài tập ở nhà :

Tập làm một bài có 4 dòng chữ nốt. Mỗi dòng có 5 âm.

BÀI 17

- Đọc và hát ôn nhạc và lời bài 16
- Tập hát bài :

BẠN ƠI LẮNG NGHE

Dân ca Ba-na – *Sưu tầm, dịch lời :* TÔ NGỌC THANH

*Lời 1*_Hỡi bạn ơi cùng nhau lắng nghe.
Tiếng dòng suối ngoài xa thì thào.
Tiếng đàn cá vui đùa đáy cát.
Tiếng làn sóng trôi xuôi ào ào.

*Lời 2*_Hỡi bạn ơi dừng chân chút đi.
Có nhìn thấy đàn chim câu xanh.
Cánh gọi nắng bay về rẫy lúa.
Lúa mừng nắng lúa reo rì rào.

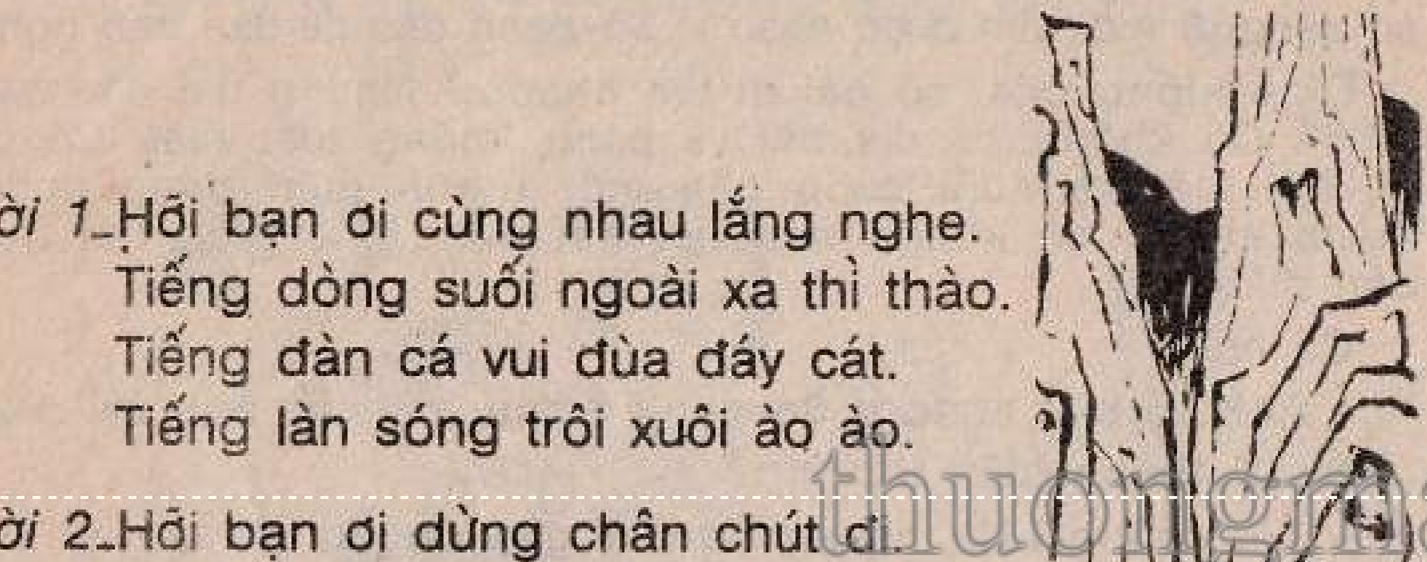

Bài tập ở nhà :

Hãy đọc kĩ lời ca bài 15 để tự đặt tên cho bài hát.

BÀI 18

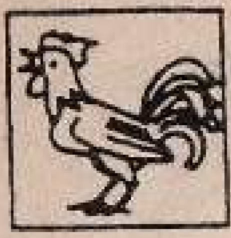

- Tập hát tiếp lời 2 bài "Bạn ơi lắng nghe"
- Đọc và hát ôn nhạc và lời bài 16
- Tập đọc nhạc

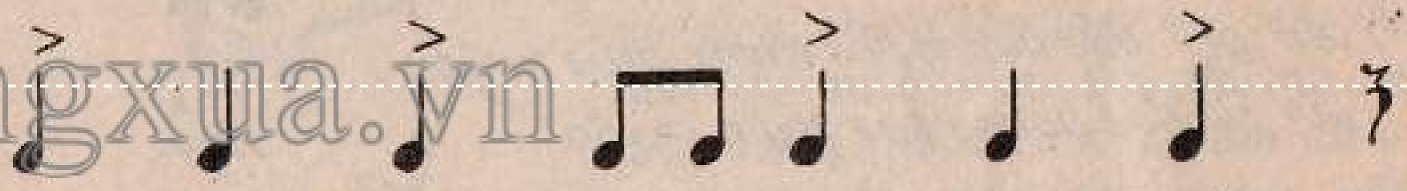

ruongxua.vn

s l s s l s l đ' —

đ' l đ' đ' l đ' l s —

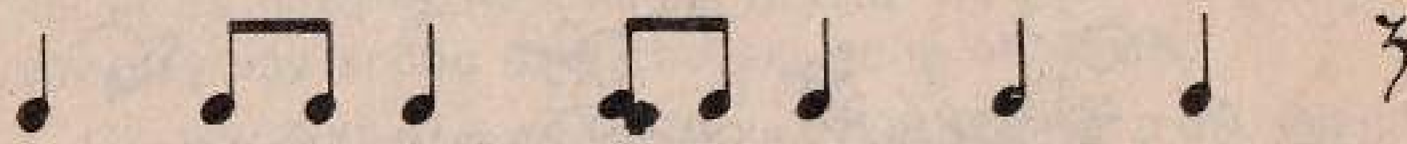

l l s m m r đ s m —

r r s m m s l s đ —

Bài tập ở nhà :

Chuyển bài chữ nốt lên khuông có khóa son, nhịp $\frac{2}{4}$ rồi tập đọc.

BÀI 19

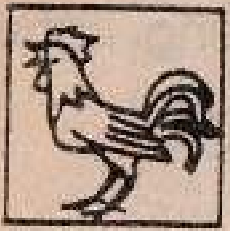

- Hát ôn bài "Bạn ơi lắng nghe"
- Đọc ôn bài 18
- Tập đọc nhạc :

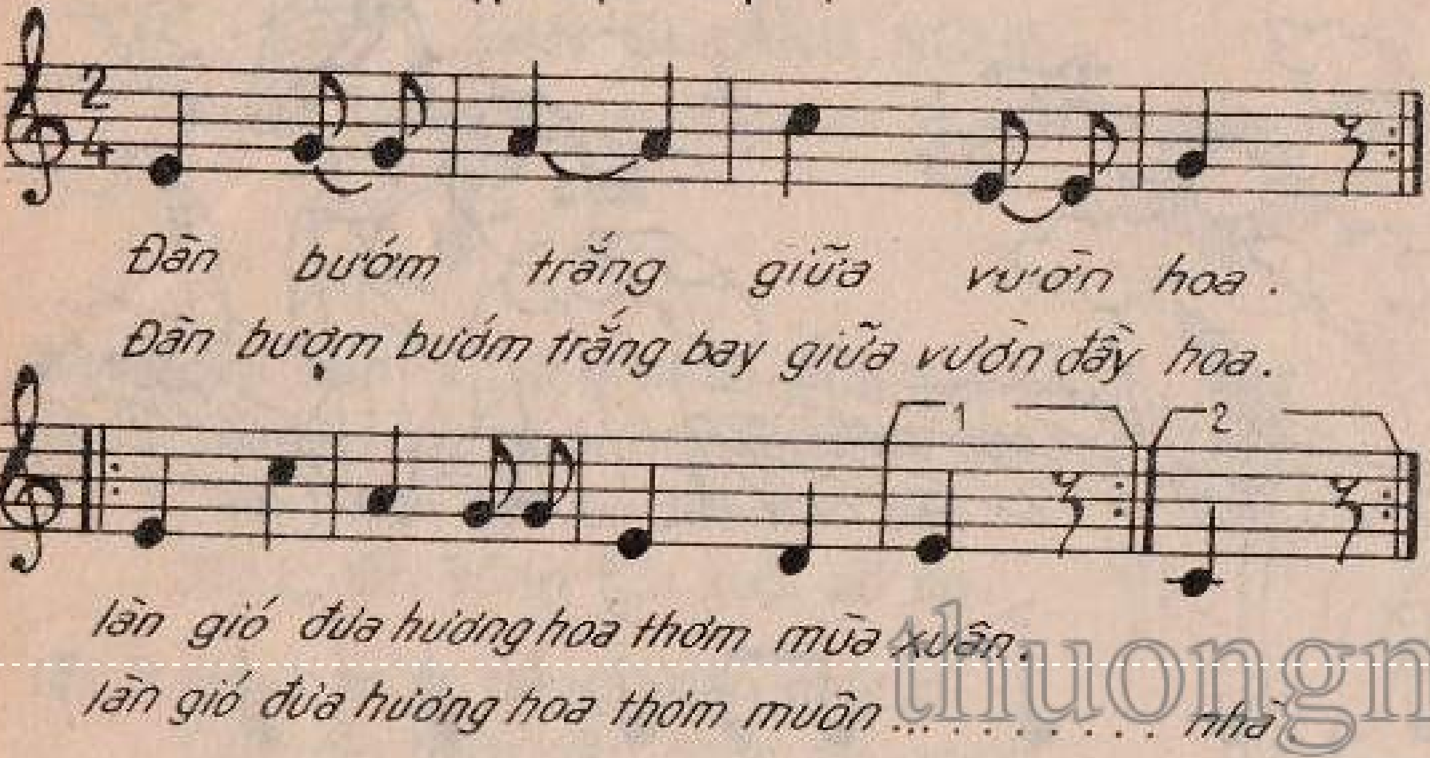

thuongmaitr

Cách ghi nào đã được dùng ở khuông nhạc 1 để phù hợp với số lượng từ khác nhau của hai câu lời ca.

Bài tập ở nhà :

Hãy tập làm 4 dòng nhạc bằng chữ nốt. Mỗi dòng có 5 âm.

BÀI 20

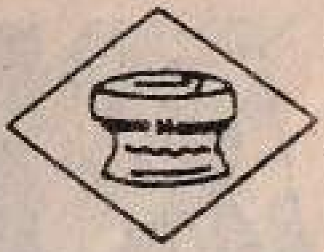

- Hát ôn các bài đã học
- Đọc ôn nhạc bài 18, 19. Hát lời ca bài 19
- Truyện kể âm nhạc :

SAY MÊ ÂM NHẠC

TRAI-CỐP-XKI

truongxua.vn

Từ bé, Trai-cốp-xki đã yêu âm nhạc và đặc biệt em rất thích nghe những âm thanh du dương của chiếc đàn "quay tay" do bố em mua được ở Pê-téc-bua. Những giai điệu tuyệt vời của Rốt-xi-ni, Ben-li-ni của Mô-da phát ra từ chiếc đàn xinh xắn này đã từng nhiều lần làm em xúc động đến rơi nước mắt. Em thường ngồi lặng hàng giờ để nhớ lại âm điệu và chơi lại trên phím đàn dương cầm.

Một hôm, đang nghe hòa nhạc ở gia đình, Trai-cốp-xki bật lên tiếng khóc vì quá xúc động. Không ai dỗ nổi và cả ngày sau em không đi đâu, chỉ nằm lì ở giường. Bố em thấy vậy không dám cho em nghe nhạc nữa.

Đối với Trai-cốp-xki, phải xa tiếng đàn là một hình phạt quá nặng nề, không chịu nổi. Và cô Pha Ni vẫn thường bắt gặp em ngồi gọn lỏn trên chiếc ghế cao lênh khênh để đánh đàn trộm. Cô kéo em ra khỏi phím đàn và mỗi lần như vậy, em vẫn còn say sưa trong thế giới âm thanh, tiếp tục đập nhịp. Đã có lần em hào hứng đập nhịp đến vỡ cả cửa kính, bị thương ở tay !

Các em thử đoán xem bố mẹ Trai-cốp-xki tiếp tục giải quyết như thế nào đối với cậu bé quá say mê âm nhạc này.

Ít lâu sau, cô giáo Ma-ri-a Mác-cốp-na Pan-chi-cô-va đã được mời đến để dạy nhạc cho em. Và Trai-cốp-xki sau này đã trở thành nhạc sĩ vĩ đại của dân tộc Nga.

Bài tập ở nhà :

Hãy bỏ dấu nối và dấu quay lại ở khuông nhạc thứ nhất bài 19 để viết thành hai khuông nhạc mới có lời ca tương ứng ở dưới.

BÀI 21

- Đọc và hát ôn nhạc và lời bài 19
- Tập hát bài :

THIẾU NHI THẾ GIỚI LIÊN HOAN

Nhạc và lời : LƯU HỮU PHƯỚC

Ngàn dặm xa khôn ngăn anh em kết đoàn.
Biên giới sâu khôn ngăn mối dây thân tình.
Loài giặc kia khôn ngăn tình yêu chứa chan.
Của đoàn thiếu nhi hằng mong yên vui thái bình.

Vui liên hoan thiếu nhi thế giới.
Ta ca hát vang lên niềm vui.
Ca vang lên vang lên tay nắm tay qua biển núi.
Trong tương lai tươi sáng tiến lên theo nhịp đời
Vang khúc ca yêu đời.

truongxua.vn

Bài tập ở nhà :

Hãy đặt cho bài 19 một cái tên thật hay, đúng với nội dung lời ca.

BÀI 22

- Tập hát tiếp bài "Thiếu nhi thế giới liên hoan".
- Đọc và hát ôn nhạc và lời bài 19.
- Tập đọc tiết tấu :

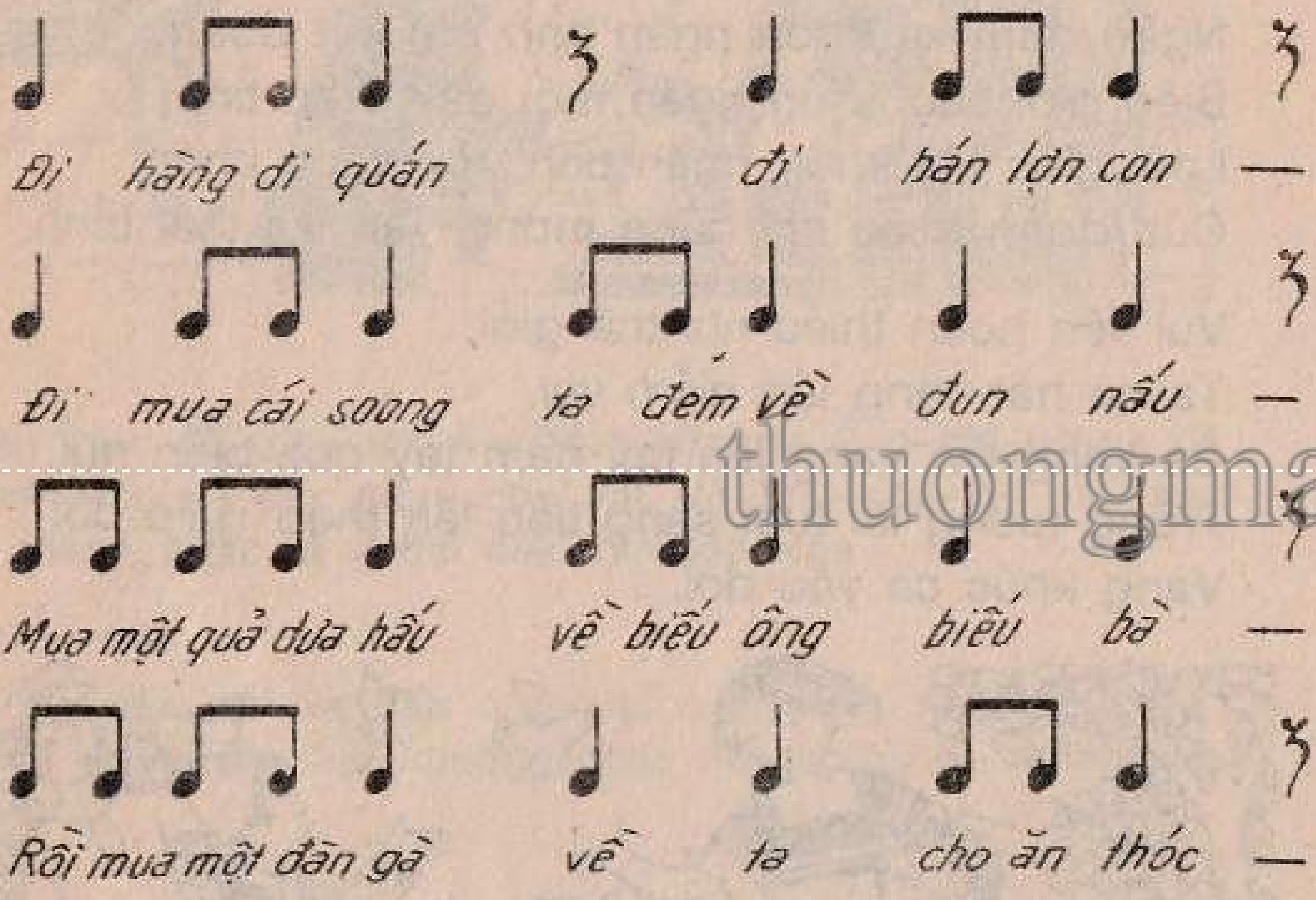

thuongmaitr

Bài tập ở nhà :

Hãy thử hát hai hay bốn câu lời ca của bài trên với giai điệu hay nhất.

BÀI 23

- Hát ôn bài "Thiếu nhi thế giới liên hoan"
- Đọc ôn bài 22
- Tập đọc nhạc bài dưới đây theo hai cách : Không có dấu nối và có dấu nối

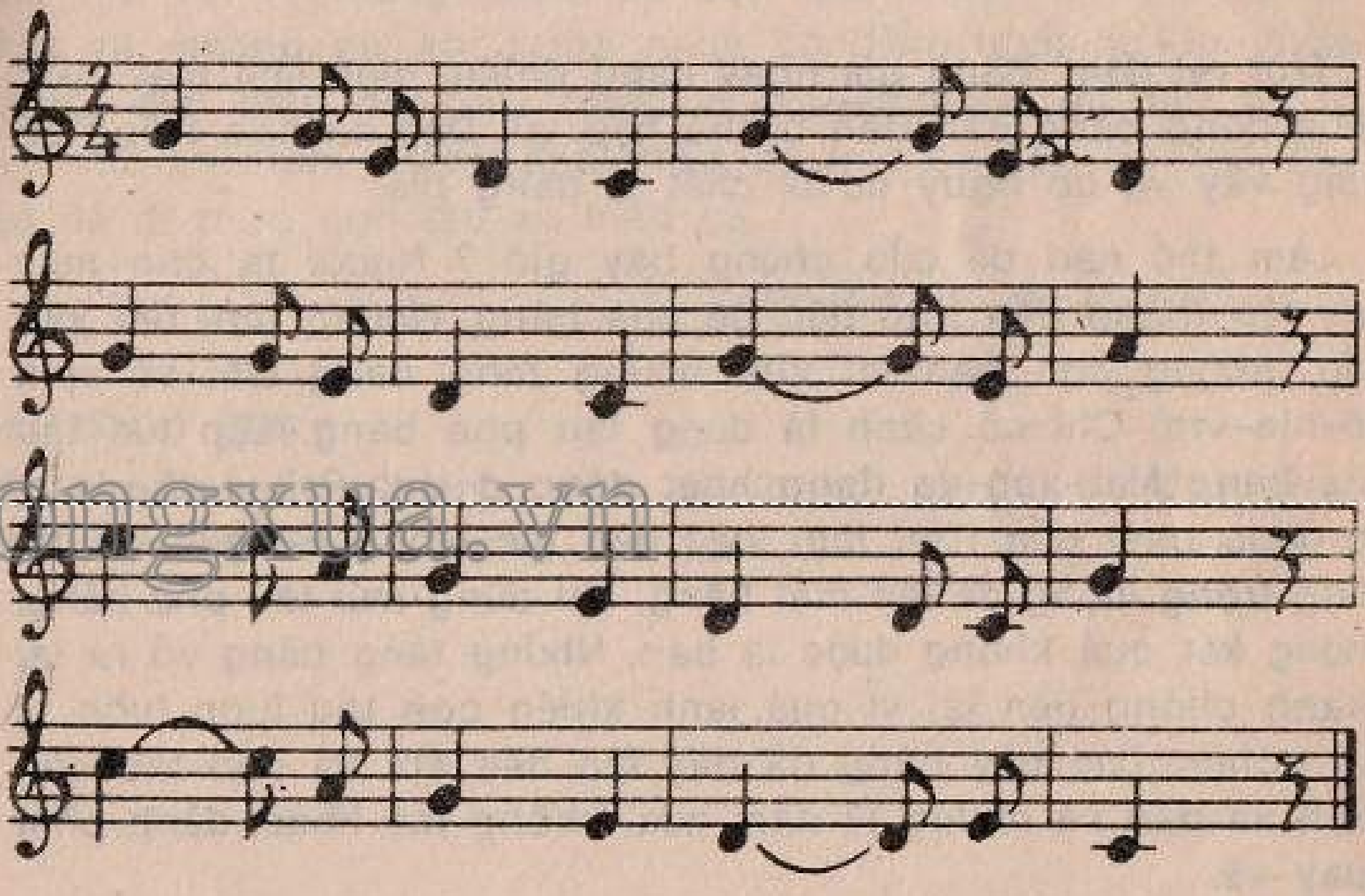

*Lời ca*_ Lung linh trong vườn một đóa hoa hồng.
Long lanh trên cành giọt sương đầy nắng.
Có tiếng chim ca râm ran trong vòm lá.
Tiếng chuông ngân ấm êm xóm làng.

Bài tập ở nhà :

Hãy dùng các kí hiệu đã học để ghi rút gọn bài nhạc trên.

BÀI 24

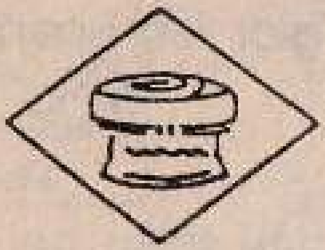

- Hát ôn các bài hát đã học
- Đọc ôn nhạc bài 23 và tập hát lời ca
- Truyện kể âm nhạc:

CÁ HEO VỚI ÂM NHẠC

Trời rét đậm. Băng giá ngày càng nhiều, diện tích mặt nước chưa đóng băng dần dần bị thu hẹp lại. Đàn cá heo trong đó vùng vẫy và có nguy cơ bị chết vì băng giá.

Làm thế nào để cứu chúng bây giờ ? Người ta cho máy bay lên thẳng đến trực tiếp để phá băng. Nhưng thời tiết xấu dần, những cơn bão lại xua những tảng băng trôi về vịnh Sê-nia-vin. Chỉ có cách là dùng tàu phá băng. Lập tức tàu phá băng Mát-xcơ-va đang hoạt động ở vịnh Prô-vi-dê-nia gần đó được phái đến. Tàu làm việc liên tục trong 48 giờ, khi thì dùng trọng lượng đè lên mặt băng, khi dùng mũi tàu phá băng, nhưng kết quả không được là bao. Những tảng băng vỡ ra lại nhanh chóng liền lại vì quá lạnh khiến con tàu luôn luôn bị tắc nghẽn. Lúc này băng đã dày lên đến 4m và con tàu còn cách xa đàn cá những 18 dặm nữa, không thể khác, đành phải quay về.

Những người ở đây thay nhau cuốc từng tảng băng để cố giữ lại diện tích nước cho đàn cá bơi lội vì chúng không thể sống trong nước đóng băng, cứ chừng vài phút lại phải nhô lên khỏi mặt nước để thở. Họ quăng cá xuống để nuôi chúng và đàn cá heo cũng trở nên rất dạn người đến mức có thể sờ vào chúng được. Chúng chậm chạp dần và một số con già đã bị chết.

Giữa lúc này, tầu phá băng Mát-xcơ-va lại trở lại sau khi được máy bay thăm dò dẫn đi theo một con đường hợp lí nhất. Tàu đã vào được với đàn cá và đang loay hoay tìm cách

dẫn chúng đi ra biển cả. Đàn cá bơi, quẫy, rú rít... nhưng nhất định không chịu bơi theo con kênh do tàu phá băng dẫn ra biển.

Lúng túng mãi, mọi người tưởng như đành bó tay thì một thủy thủ nhớ ra rằng cá heo rất nhạy cảm với âm nhạc. Anh ta liền mở băng nhạc và giữa biển khơi mênh mông trắng toát của miền bắc cực, tiếng nhạc vút lên như lay động không gian bao la...

Mọi căng thẳng của người như tan biến hết và đàn cá cũng như reo vui với tiếng nhạc. Đủ các loại nhạc vui, buồn được phát ra, nhưng chỉ khi nghe nhạc cổ điển, nhất là khi nghe những giai điệu đẹp của nhạc sĩ Trai-cốp-xki thì đàn cá tỏ ra thích thú lắm. Tiếng đàn nhạc đã làm cả đàn cá heo say mê để đi theo con tàu ra biển cả.

Theo Spút-nik Liên Xô (cũ)

Bài tập ở nhà :

Chép lại bốn khuông nhạc bài 23 rồi ghi lời ca dưới từng nốt nhạc của mỗi khuông.

truongxua.vn

BÀI 25

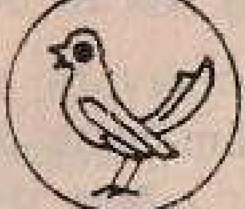

- Đọc và hát ôn nhạc và lời bài 23
- Tập hát bài :

ĐỪNG ĐI ĐẰNG KIA CÓ MƯA

Nhạc : Tiệp Khắc (cũ)
Lời Việt : HỒNG ĐĂNG

Em ơi em, dừng lại nào.
Này đằng kia có mưa rơi.
Trông xem kia, đường ngập bùn.
Trượt chân em biết kêu ai.
Là la la la la lá la.
Là la la la la lá la.
Là la la la la lá la.
Ngã khóc em gọi bố ơi !

thuongmaitr

Bài tập ở nhà :

Hãy đặt tên cho bài 23 .

BÀI 26

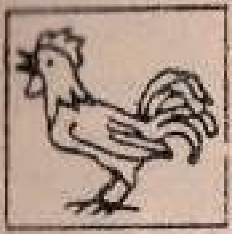

- Tập hát tiếp bài
  "Đừng đi, đằng kia có mưa"
- Đọc và hát ôn một vài bài nhạc đã học
- Tập đọc nhạc

Cách ghi đã học

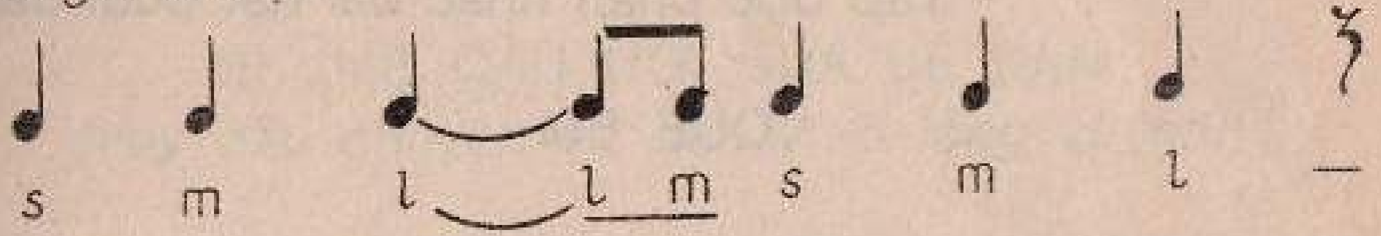

Cách ghi rút gọn

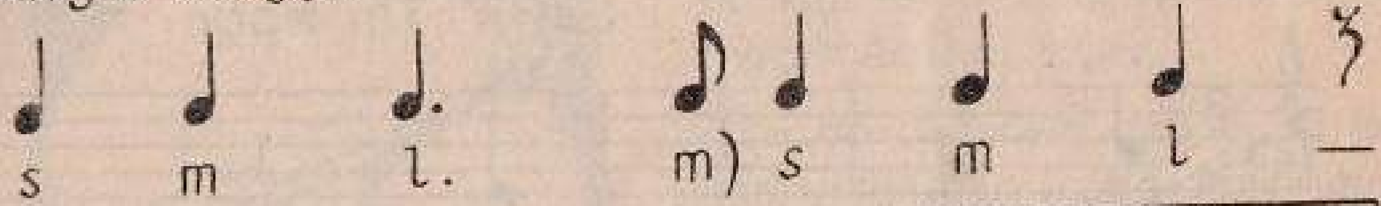

Đọc ôn hình tiết tấu : chấm dôi

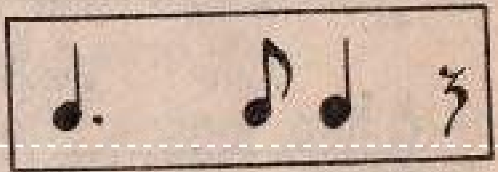

uongxua.vn

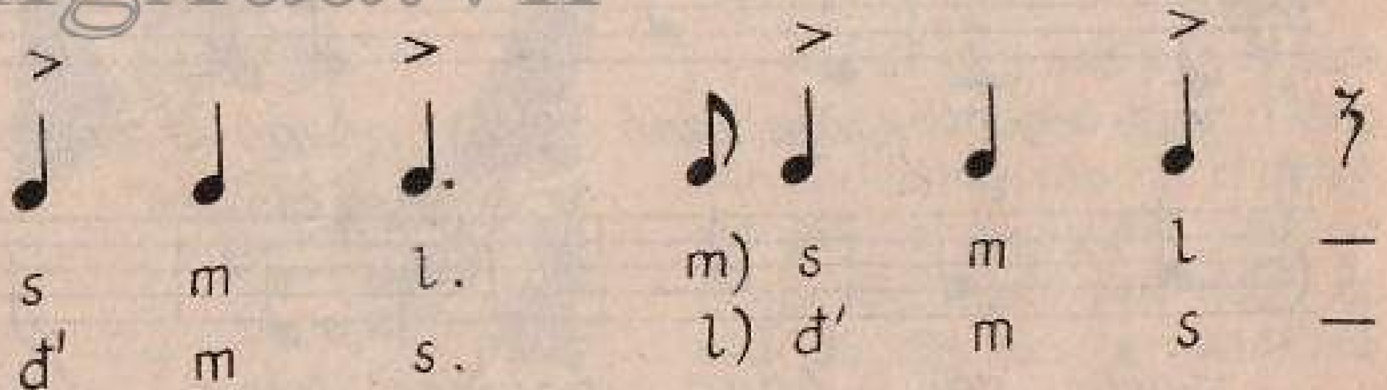

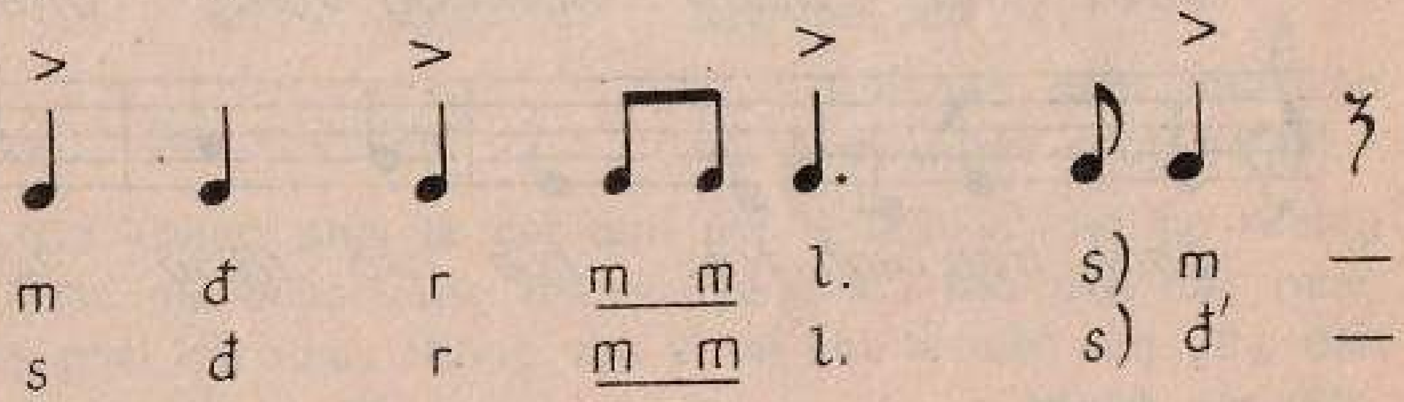

Bài tập ở nhà :

Chuyển hai dòng chữ nốt 1 và 2 lên khuông, nhịp $\frac{2}{4}$ và tập đọc.

BÀI 27

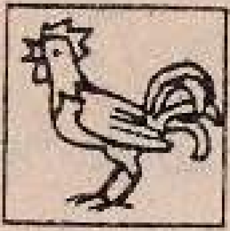

- Hát ôn bài
  "Đừng đi đằng kia có mưa"
- Đọc ôn bài 26
- Tập đọc phần nhạc bài hát dưới đây :

QUÊ EM

Nhạc: Đỗ Mạnh Thường
Lời : Thi Ngọc

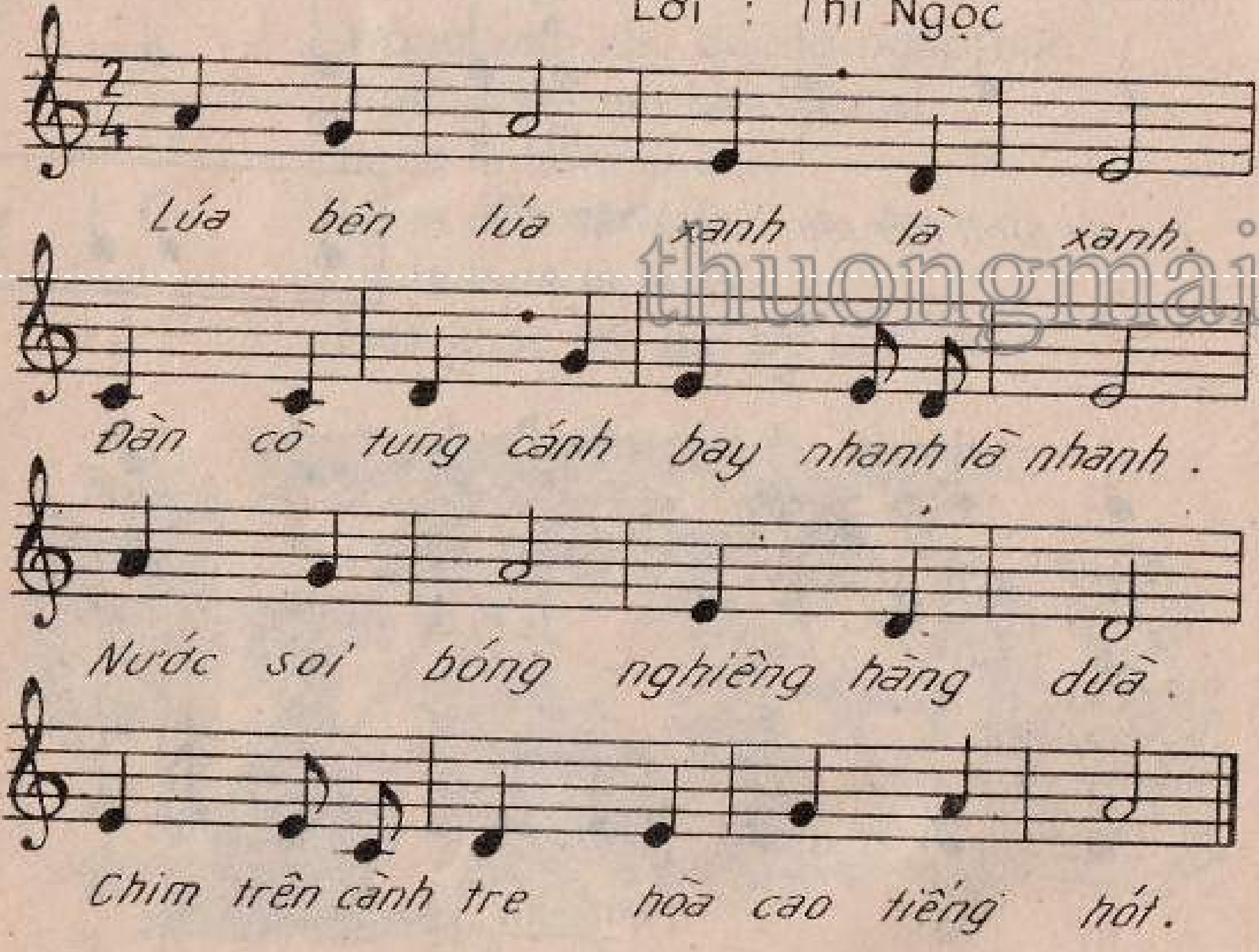

thuongmaitr

Bài tập ở nhà :

Tập làm một bài nhạc có 4 dòng chữ nốt. Mỗi dòng có 5 âm.

BÀI 28

- Hát ôn một vài bài hát đã học
- Đọc ôn nhạc bài 26 và 27. Tập hát ghép nhạc với lời ca bài "Quê em"
- Truyện kể âm nhạc :

NHỮNG CÂU HỎI CỦA BÉ NAM

(hay câu chuyện về đàn vi-ô-lông và nhị)

Đàn vi-ô-lông

uongxua.vn

Sau chương trình ca nhạc, bố vừa tắt ti-vi đi thì Nam đã thắc mắc hỏi ngay :

– Bố ơi ! Đàn cặp ở cổ là đàn gì mà sao trong dàn nhạc nhiều thế hở bố ?

Bố ngồi xuống ghế, kéo Nam vào lòng rồi giải thích :

– Chiếc đàn nhỏ cặp ở cằm đó gọi là đàn vi-ô-lông. Tiếng đàn du dương, réo rắt rất hay, rất gần với giọng hát của con người. Có người yêu thích nó nên đã đặt tên là "Vua của các thứ đàn đấy" !

– Thế sao cầm que kéo mà đàn lại kêu được hả bố ?

– Đó không phải là cái que mà là "cái vĩ". Nó có những sợi cước dài được căng thẳng. Trước khi kéo đàn các nhạc công phải xát nhựa thông vào vĩ để khi vĩ miết vào dây, đàn sẽ bật lên thành tiếng.

Nam reo lên nho nhỏ : "Thích quá bố nhỉ". Rồi em nói với vẻ tiu nghỉu :

- Đàn hay thế mà làng mình chẳng ai có !

Bố Nam vội động viên ngay :

– Đúng là làng ta không ai có đàn vi-ô-lông. Nhưng bên bác Bang có một cái nhị cũng kéo bằng vĩ và âm thanh của nó cũng gần giống với tiếng đàn vi-ô-lông con ạ !

Đàn nhị (dàn cò)

Rồi vừa nói, bố Nam vừa vẽ lên nền nhà :

– Có điều khác là vĩ của nhị hình cánh cung và đàn chỉ có hai dây. Còn vĩ của vi-ô-lông thì dài và thẳng kéo trên bốn dây.

Nam vội ngồi nhỏm dậy ngắt lời :

– Con trông thấy rồi ! Cái đàn mà bác Bang vẫn treo trên tường chứ gì ? Có cái bầu tròn tròn và cái cần nhỏ mà dài phải không bố ?

Bố gật đầu. Nam hỏi tiếp :

– Thế bầu đàn vi-ô-lông dẹt nên mới cặp được vào cổ, còn bầu của nhị tròn thì cặp vào cổ làm sao được hả bố ?

Bố cười trước câu hỏi hóm hỉnh của Nam rồi giải thích :

– Người ta không cặp nhị ở cổ mà để nhị ở đùi và kéo như thế này này...

Vừa nói bố vừa làm điệu bộ đưa tay ngang trên đùi như khi đang kéo nhị, miệng vừa bắt chước tiếng nhị kêu "í i í i" thật êm.

Nam thích chí cười khanh khách :

– Hôm nào bố nói với bác Bang cho con học kéo nhị với nhé !

– Được, năm nay các cô giáo trường con đã dạy môn Hát - Nhạc rồi đấy, con cố học đi, bố sẽ nhờ bác.

Nam sung sướng ngả đầu vào lòng bố...

VĂN NHÂN

Bài tập ở nhà :

Ghi lại tiết tấu và lời ca hai câu đầu của bài hát "Như có Bác trong ngày đại thắng".

Tứ tấu đàn dây

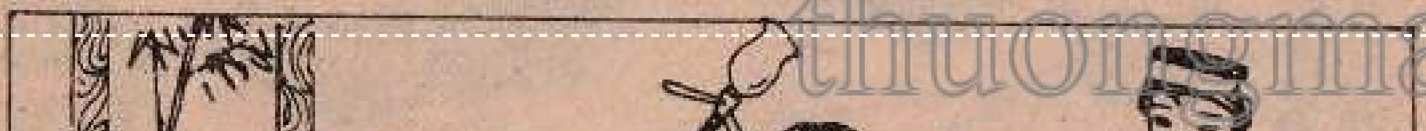

Hòa nhạc đàn dân tộc

BÀI 29

- Đọc ôn các bài nhạc đã học
- Tập hát bài ·

NHẠC RỪNG (trích)

Nhạc và lời : HOÀNG VIỆT

Cúc cu ! Cúc cu !
Chim rừng ca trong nắng.
Im nghe ! Im nghe !
Ve rừng.kêu liên miên
Rừng hát gió lay trên cành biếc.
Lao xao ! Rì rào !
Dòng suối uốn quanh làn nước
trôi trong xanh.
Róc rách ! Róc rách !
Nước luồn qua khóm trúc.
Lá rơi ! Lá rơi !
Xoay tròn nước cuốn trôi.

Bài tập ở nhà :

Tập làm một đoạn nhạc gồm 4 dòng chữ nốt. Mỗi dòng dài 5 âm rồi chuyển lên khuông nhịp $\frac{2}{4}$

BÀI 30

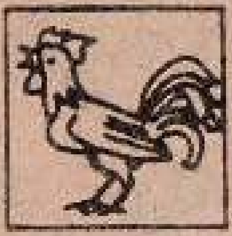

- Tập hát tiếp bài "Nhạc rừng"
- Đọc ôn một vài bài nhạc đã học
- Tập đọc tiết tấu và làm giai điệu

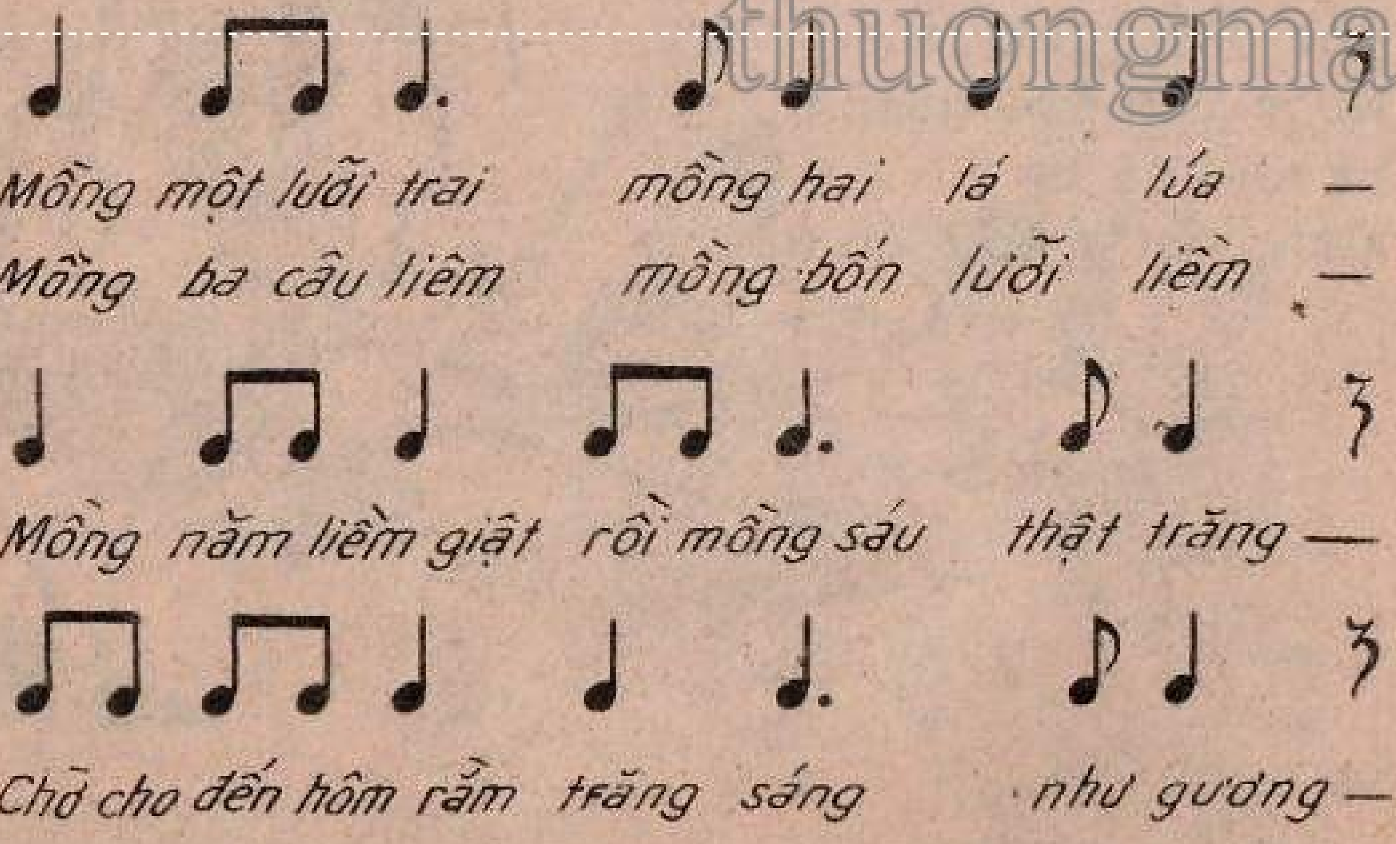

thuongmaitr

Bài tập ở nhà :

Đọc ôn các bài nhạc đã học.

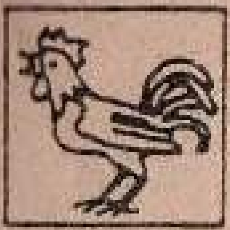

BÀI 31

- Hát ôn vài bài hát đã học
- Tập đọc nhạc bài hát mới :

Lời : *Phỏng thơ* TRẦN ĐĂNG KHOA

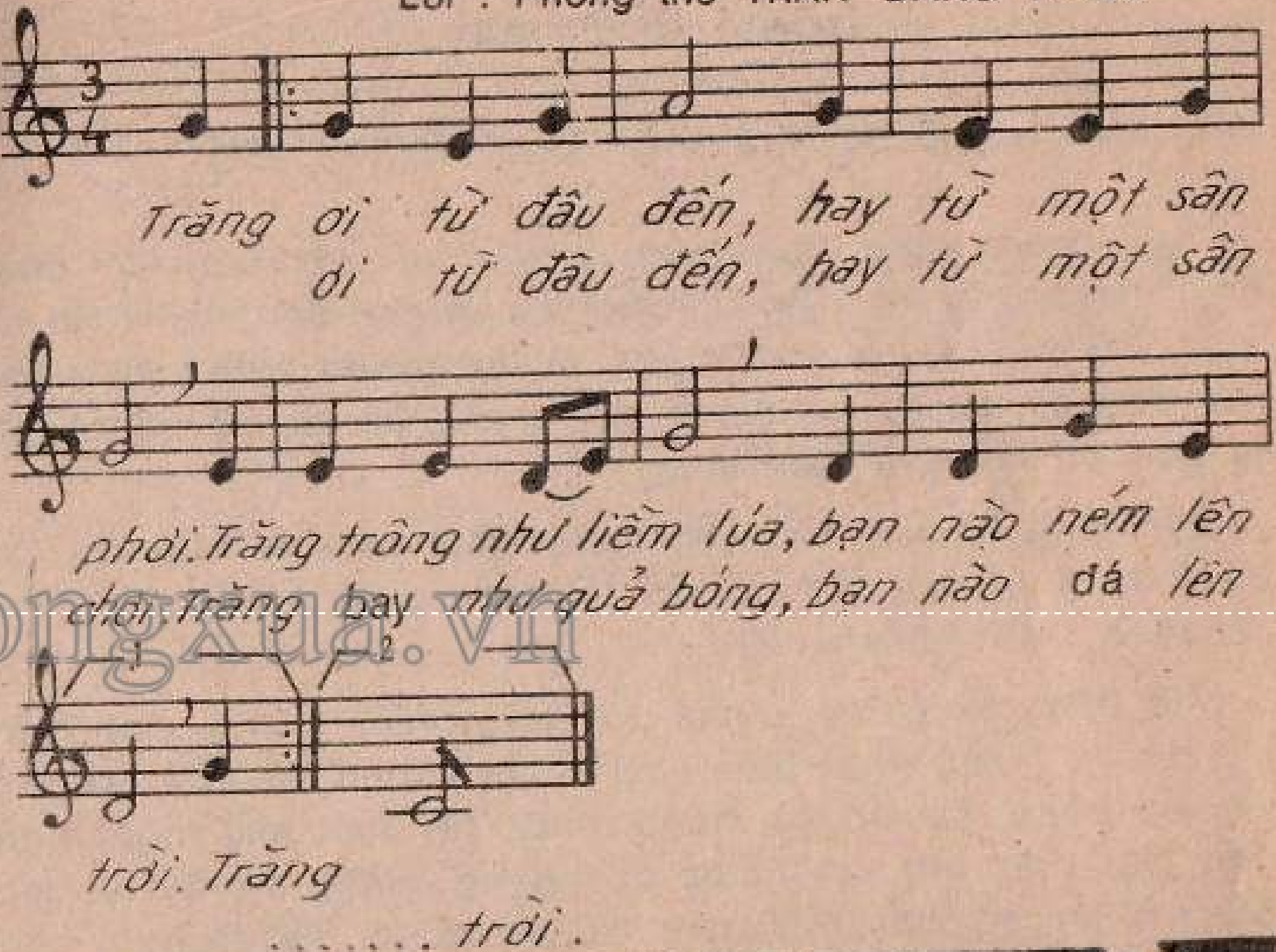

Bài tập ở nhà :

Đọc ôn các bài nhạc đã học.
Đặt tên cho bài hát trên.

BÀI 32

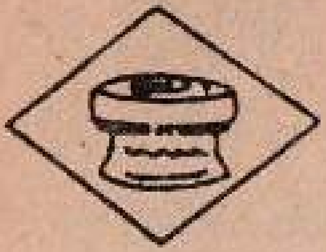

- Hát ôn các bài hát đã học
- Đọc ôn nhạc bài 31 và tập ghép lời
- Truyện kể âm nhạc :

CHIẾC ĐÀN MÔI CỦA NÀNG MƠ

Tục truyền rằng, ngày xưa, trên vùng núi Khau Ly thuộc bản Thái, huyện Phù Yên, tỉnh Sơn La có một con trăn thần rất hung dữ. Nó đã nuốt 99 người và đang rình nuốt một người nữa cho đủ 100 để trở thành con người. Và lúc đó nó sẽ gây ra bao tai họa cho bản làng.

Dân làng lo nơm nớp, không ai dám ra khỏi nhà khi trời chưa sáng. Và khi trời vừa tối thì mọi người đã vội đóng cửa cài then trước khi lên đèn.

Một hôm, nàng Mơ - một cô gái nghèo nhưng xinh đẹp, nết na, giỏi đàn nhất bản Thái - lên nương để mót lúa nếp về làm bánh. Cô trở về muộn, chân tay mỏi nhừ, ngồi nghỉ trên một thân cây mốc meo đổ ngang đường để lấy lại sức. Bỗng nhiên cô thấy thân cây chuyển động. Biết là ngồi phải trăn thần, cô vội bỏ chạy. Nhưng trăn đã đuổi theo cô. Gió nổi ào ào, cây đổ răng rắc. Cô chạy đến hồ Tăm-pa-tăng, định nhảy xuống nước thì trăn đã trườn tới nuốt cô vào bụng. Do vội vã, nó nuốt luôn cả một hòn đá tảng. Hòn đá đã chặn ngang họng con trăn.

Nằm trong bụng trăn, cô lo lắng ngày mai trăn sẽ trở thành người. Cô bèn rút chiếc đàn môi ra gảy. Chiếc đàn môi mà hàng ngày cô đã dùng để tâm tình với người yêu là chàng Cả Mồng, giờ đây lại vang lên như kêu gọi, đợi chờ...

Đúng lúc ấy, Cả Mồng - chàng trai thiện xạ - đã từ rừng sâu, hướng theo tiếng đàn tìm tới. Thấy trăn thần đã nuốt mất

người yêu, chàng vội lao tới chém quái vật. Nhưng cả ba lần, chàng đều bị trăn phì hơi thật mạnh đẩy bật ra xa. Cát bụi mù mịt, tiếng động dậy đất. Thương đôi trai gái, nhân dân bản làng đã ùn ùn kéo tới ứng cứu ngày một đông hơn. Giữa lúc đó, Cả Mồng đã kịp bắn hai phát tên có tẩm thuốc độc trúng vào mắt trăn thần. Nó quằn quại hồi lâu rồi rãy chết.

Từ trong bụng trăn, nàng Mơ đã lấy chiếc đàn môi rạch một vệt dài giữa bụng trăn để lấy đường chui ra rồi chạy đến với người yêu. Dân làng ùa tới, hân hoan chúc mừng đôi trai gái dũng cảm.

Mọi người chuyền tay nhau ngắm nghía chiếc đàn môi "biết nói" và đặt lên môi gảy thử. Từ đó cả bản làng ai ai cũng yêu thích và tập gảy đàn môi.

Theo TRỊNH LẠI

uongxua.vn

BÀI 33

TIẾNG ĐÀN THẠCH SANH

Anh Phan biên soạn phỏng theo truyện *Thạch Sanh*

1– Từ khi được Thạch Sanh cứu thoát khỏi hang Đại Bàng Tinh, thấy Lí Thông lấp hang mưu hại Thạch Sanh, công chúa uất ức quá hóa câm. Vua cha lo chạy chữa thuốc thang mà công chúa không khỏi.

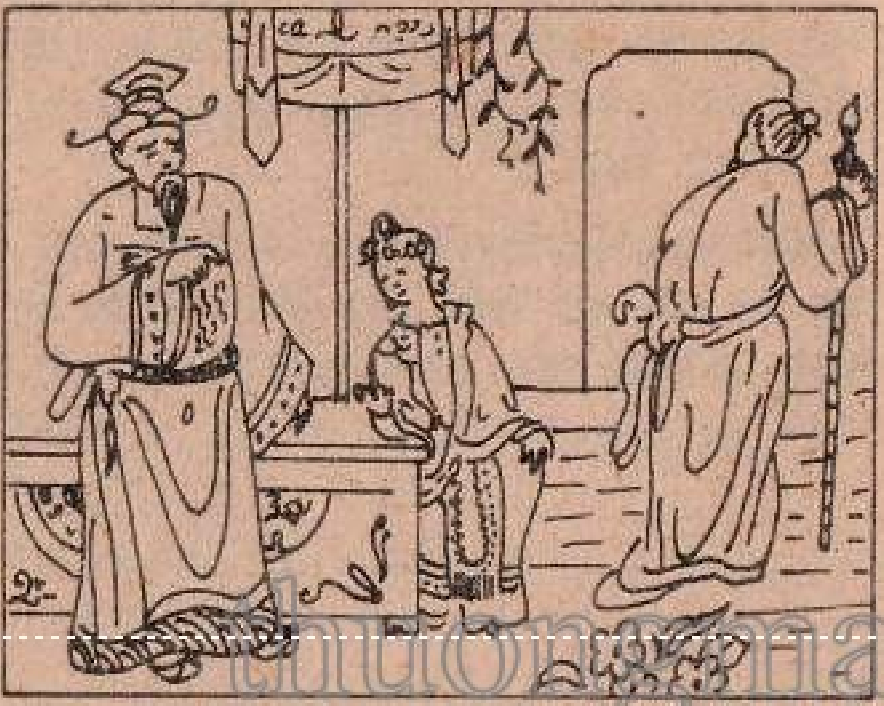

2– Giết được Đại Bàng Tinh, lại cứu được con trai vua Thủy Tề. Thạch Sanh được mời xuống thăm Thủy Cung. Chàng được vua Thủy Tề tặng một chiếc đàn nhỏ và đưa chàng về tận nơi gốc đa lều cũ.

3– Bị vu oan trả thù, Thạch Sanh bị bắt hạ ngục. Trong ngục tối, chàng lấy đàn ra gảy. Đàn kêu tích tịch tình tang, lúc dồn dập như mưa rơi, lúc réo rắt như suối chảy, khi êm đềm như gió thổi, khi thổn thức như tiếng người, kể về nỗi oan của mình.

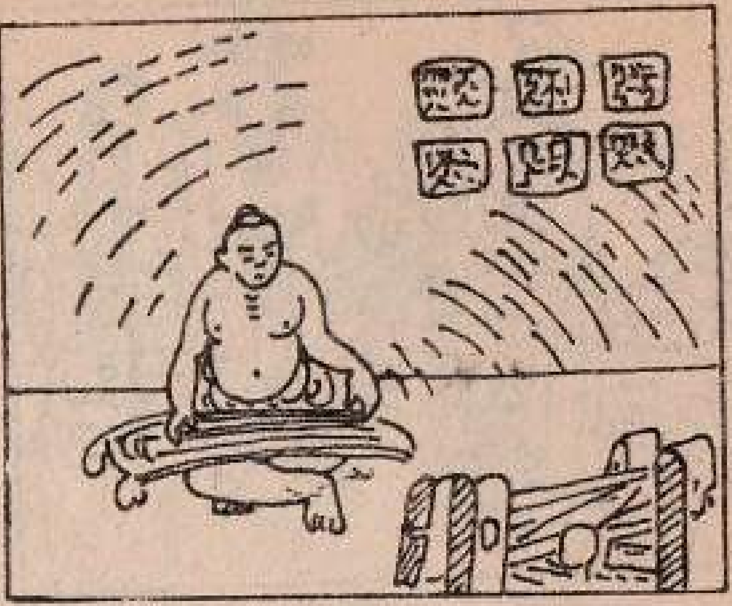

4– Trên lầu cao, nghe được tiếng đàn, công chúa bật lên tiếng nói xin vua cha tìm gặp Thạch Sanh. Trước mặt vua, Thạch Sanh kể hết sự tình.

5– Nghe xong, nhà vua tức giận hạ ngục Lí Thông và sung sướng gả công chúa cho Thạch Sanh.

6– Nghe tin ấy, mười tám nước chư hầu ghen tức, cất quân đến đánh. Quân giặc đông nghịt, vây kín cả thành. Vua sai Thạch Sanh đem quân phá giặc.

7– Đứng trên lầu cao, Thạch Sanh lại lấy đàn ra gảy. Tiếng đàn tha thiết nỉ non như tiếng gọi của vợ con, lúc đầm ấm thân thương như tiếng nói của quê hương. Nghe tiếng đàn, quân giặc rã rời, lui quân về nước.

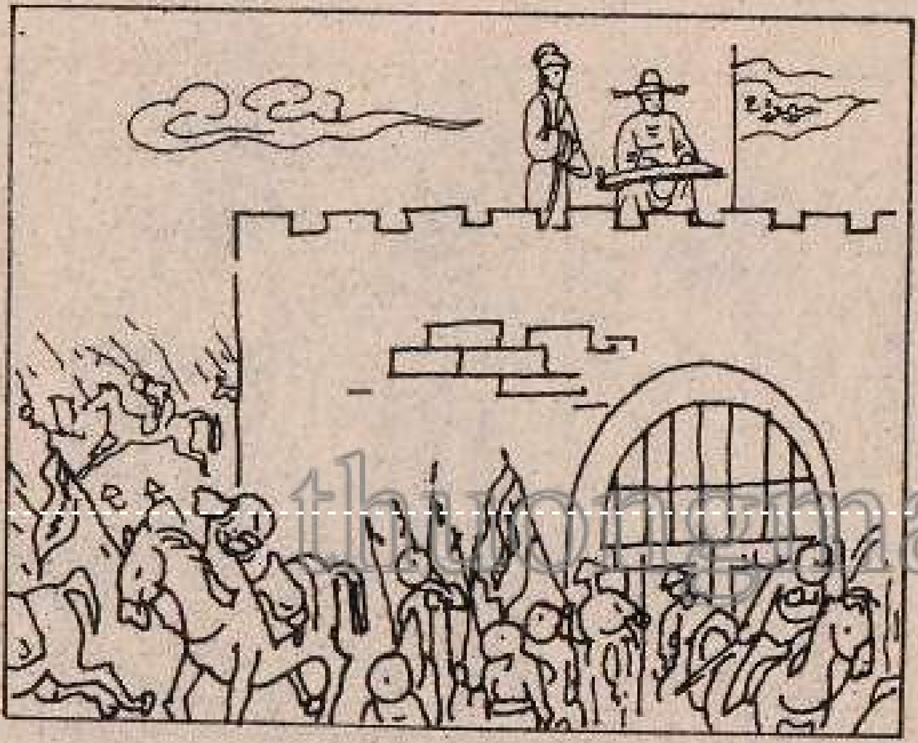

8– Được vua cha nhường ngôi, Thạch Sanh chăm lo việc nước. Người người chịu khó làm ăn, nhà nhà yên vui no ấm.

PHỤ LỤC

8 bài hát dùng trong nội khóa và một số bài có thể bổ sung, thay thế

uongxua.vn

Cò lả

Dân ca đồng bằng Bắc Bộ

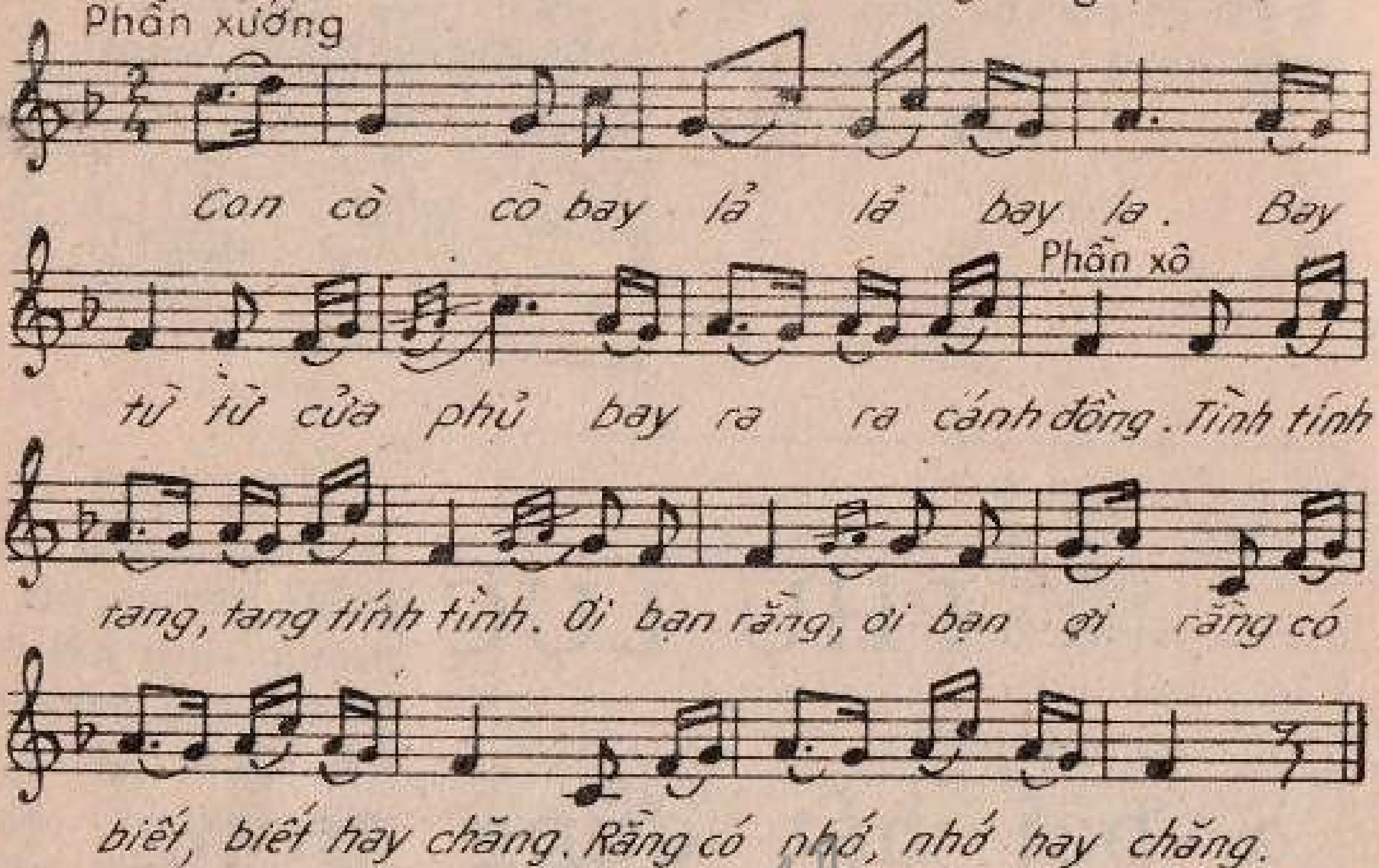

thuongmaitr

Chim sáo

Dân ca Khơ-me · Nam Bộ
Sưu tầm : ĐẶNG NGUYỄN

Nhanh _Vui

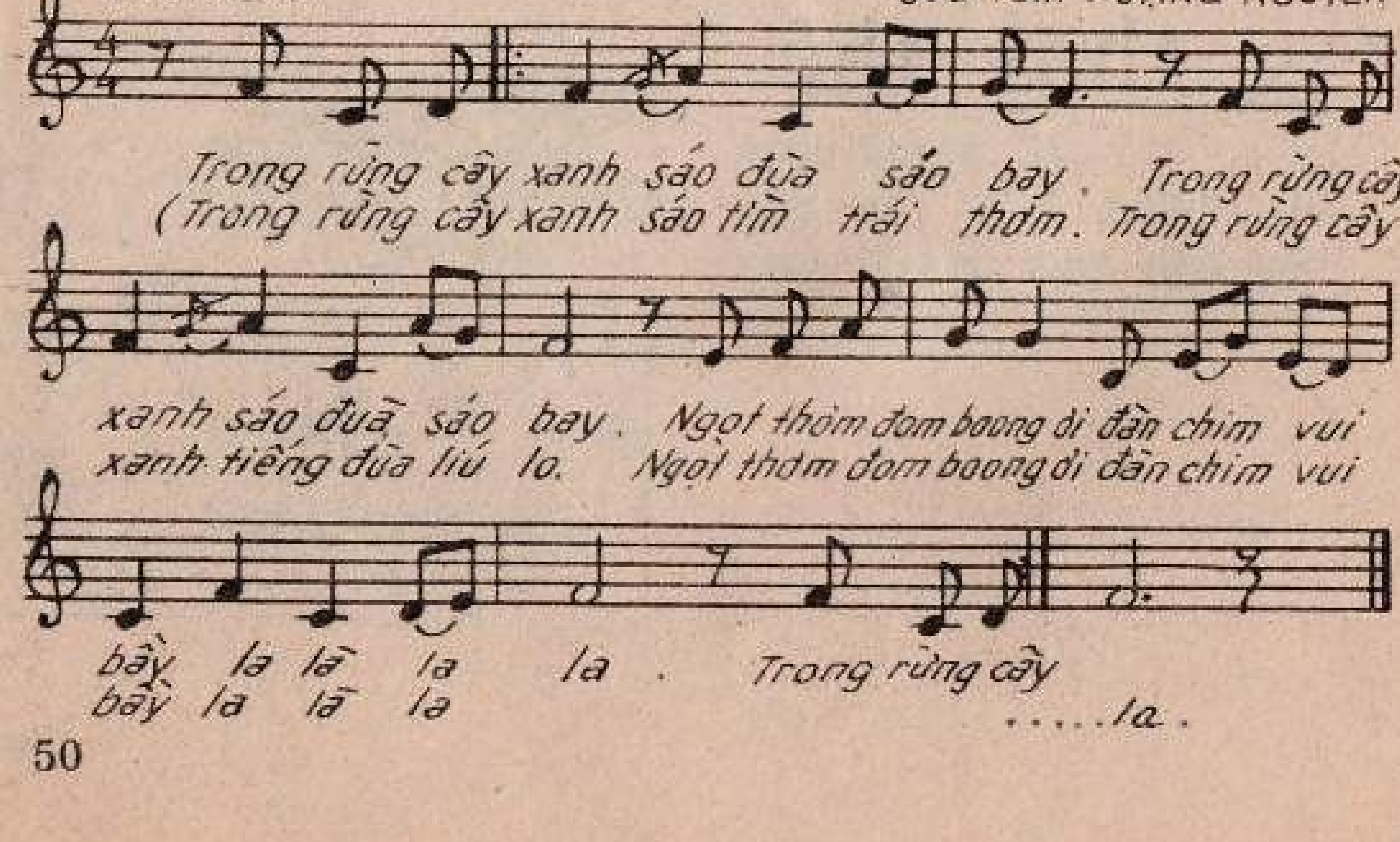

Tiếng trống đêm trăng

Nhạc và lời : LÊ HÀM

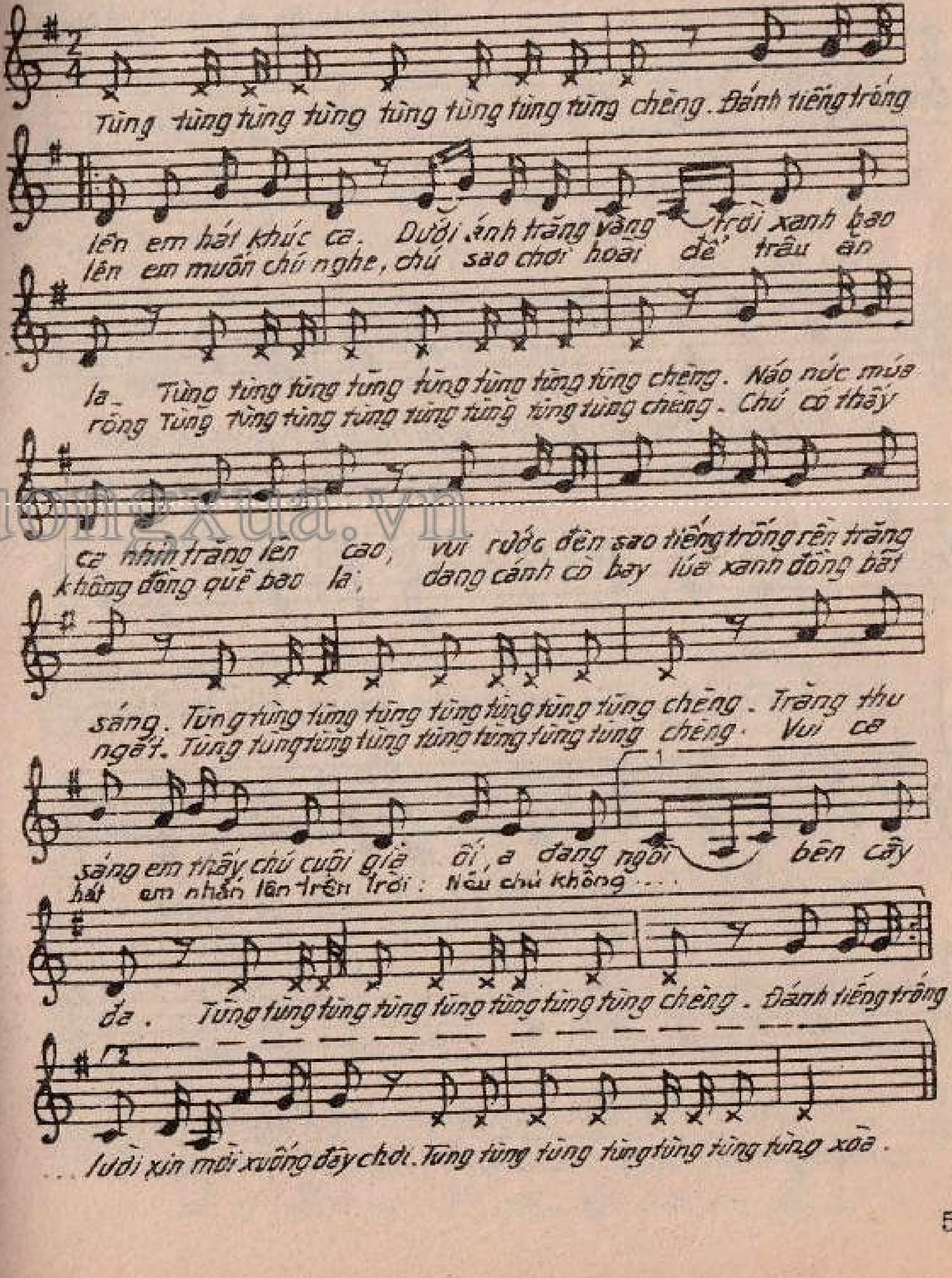

Đi chơi rừng

M. KRAXÉP và XACÔNCA
Phỏng dịch: ĐỖ NHUẬN

Ta lên rừng hái sim, có con chim hót rằng.
Ta đi tìm nấm hương, dưới gốc cây bên đường.

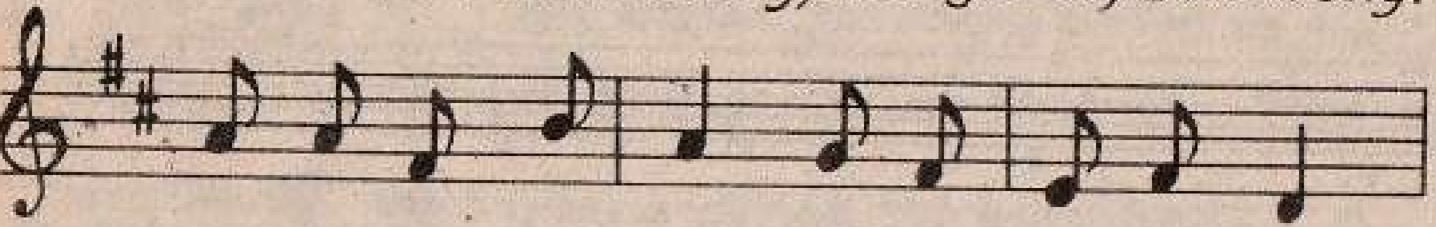

Nơi đây đẹp biết bao, chúng em vừi đón chào.
Mau cho vào lẵng mây, kiếm sao cho chóng đầy.

thuongmaitr

Cây sim sai trĩu cành, mọc ở bên bờ suối.
Ta thêm hai túi này, đựng toàn hoa quả chín.

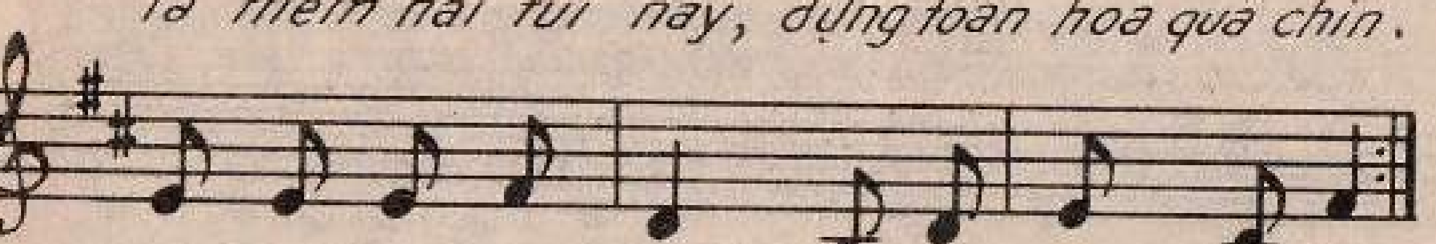

Trên hoa bướm bướm vàng, rủ nhau ta cùng tới.
Đi chơi xong tới nhà, bày ra ta cùng chén.

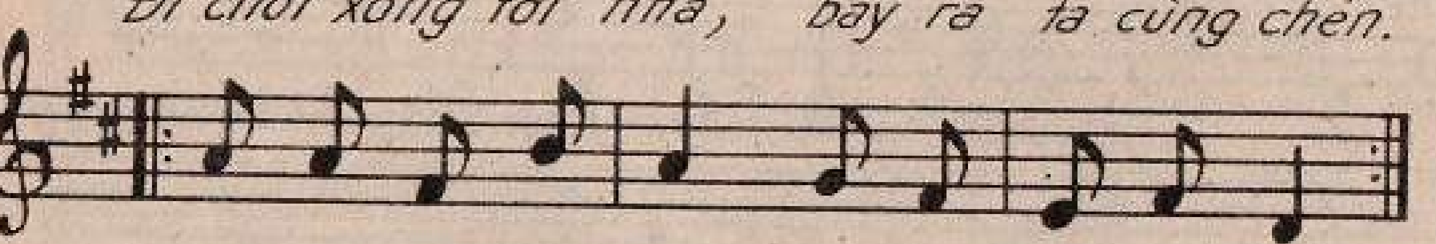

Đi chơi rừng thú ghê, muốn sớm mai mới về.
Nhưng chim rừng nhắn nghe: "Hãy quay về tối rồi."

Bạn ơi lắng nghe

Dân ca Ba-na

Sưu tầm, dịch lời: TÔ NGỌC THANH

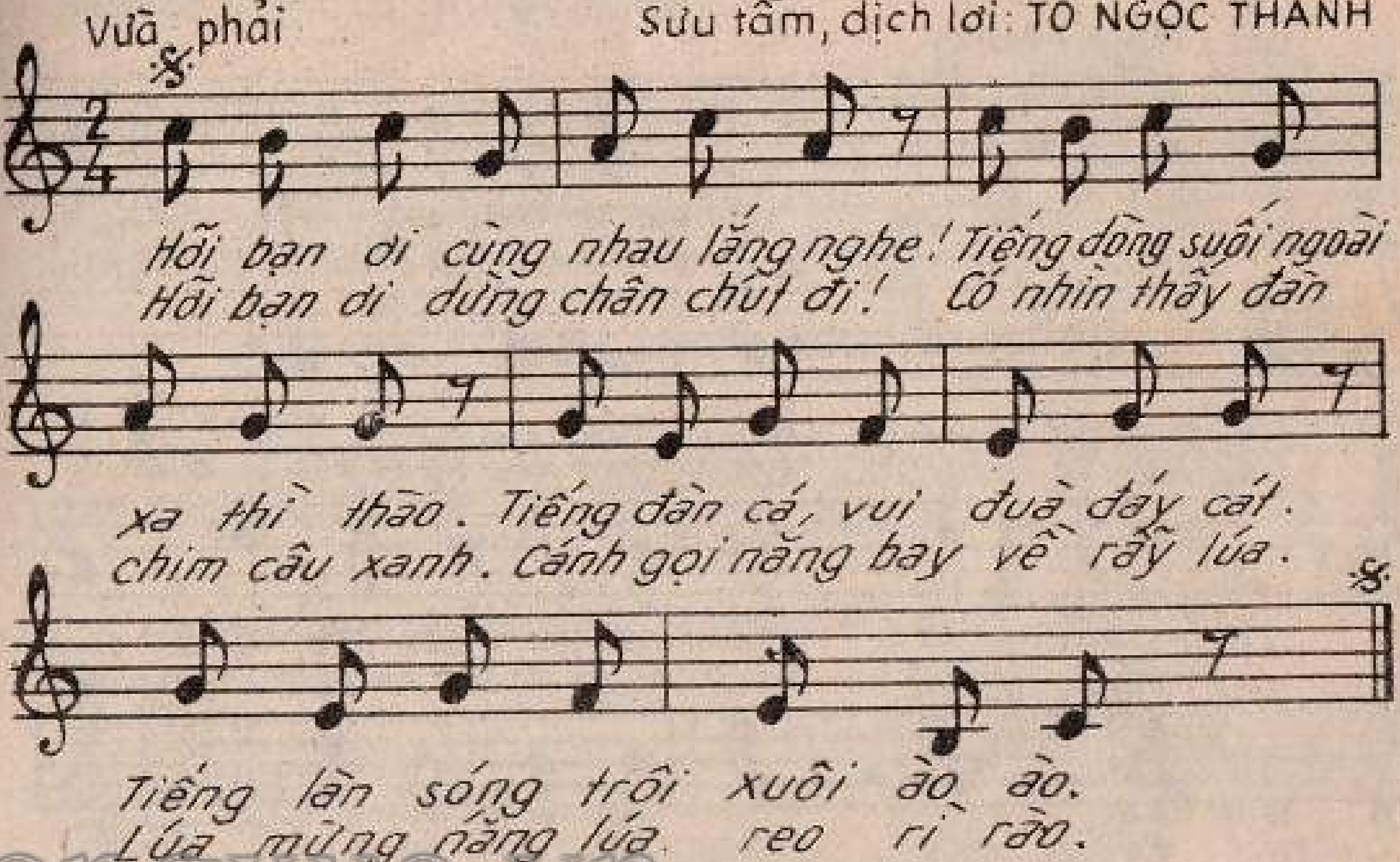

uongxua.vn

Đừng đi đằng kia có mưa

Nhạc: Tiệp Khắc (cũ)

Lời dịch: HỒNG ĐĂNG

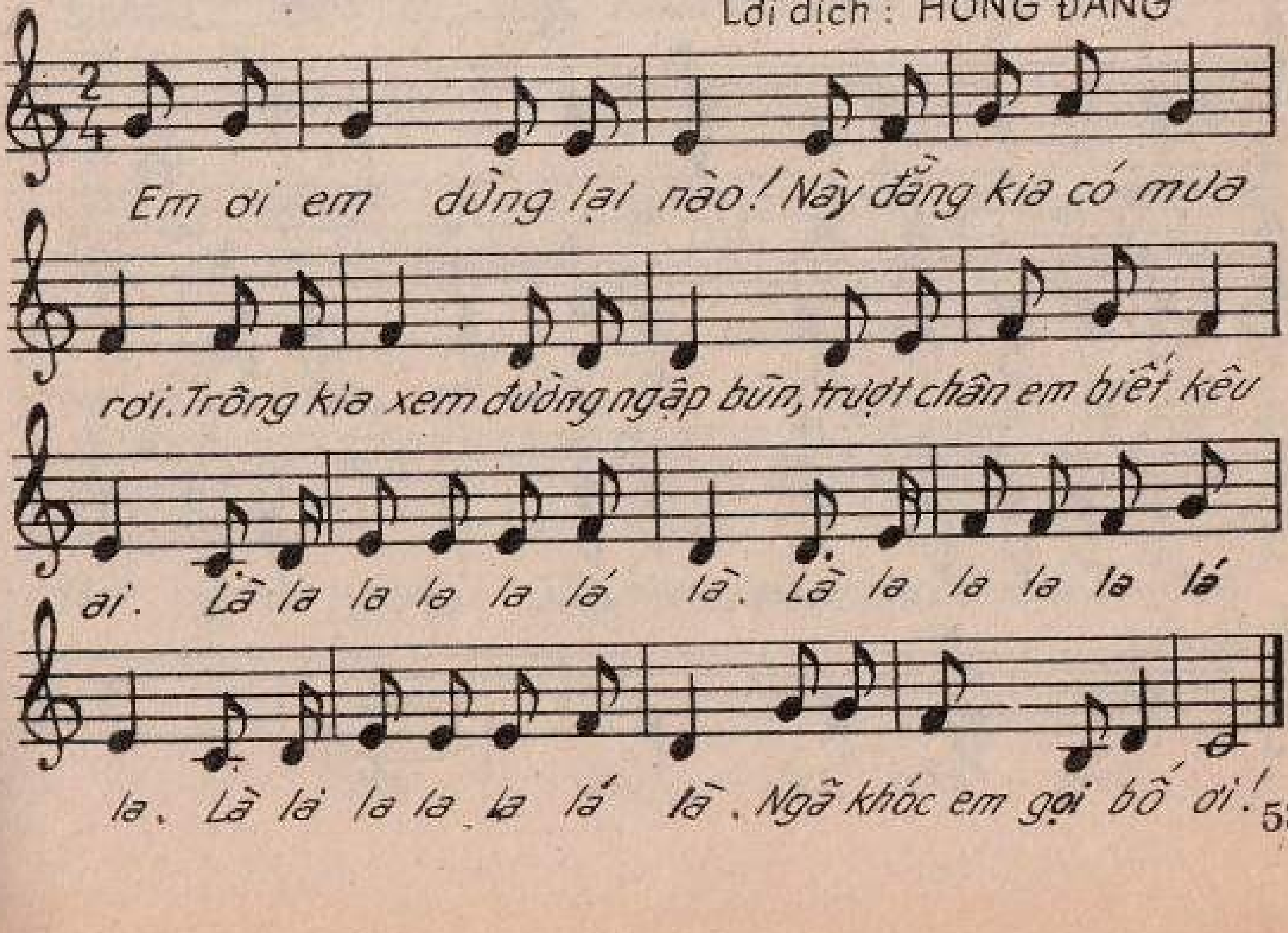

Thiếu nhi thế giới liên hoan

Nhạc và lời: LƯU HỮU PHƯỚC

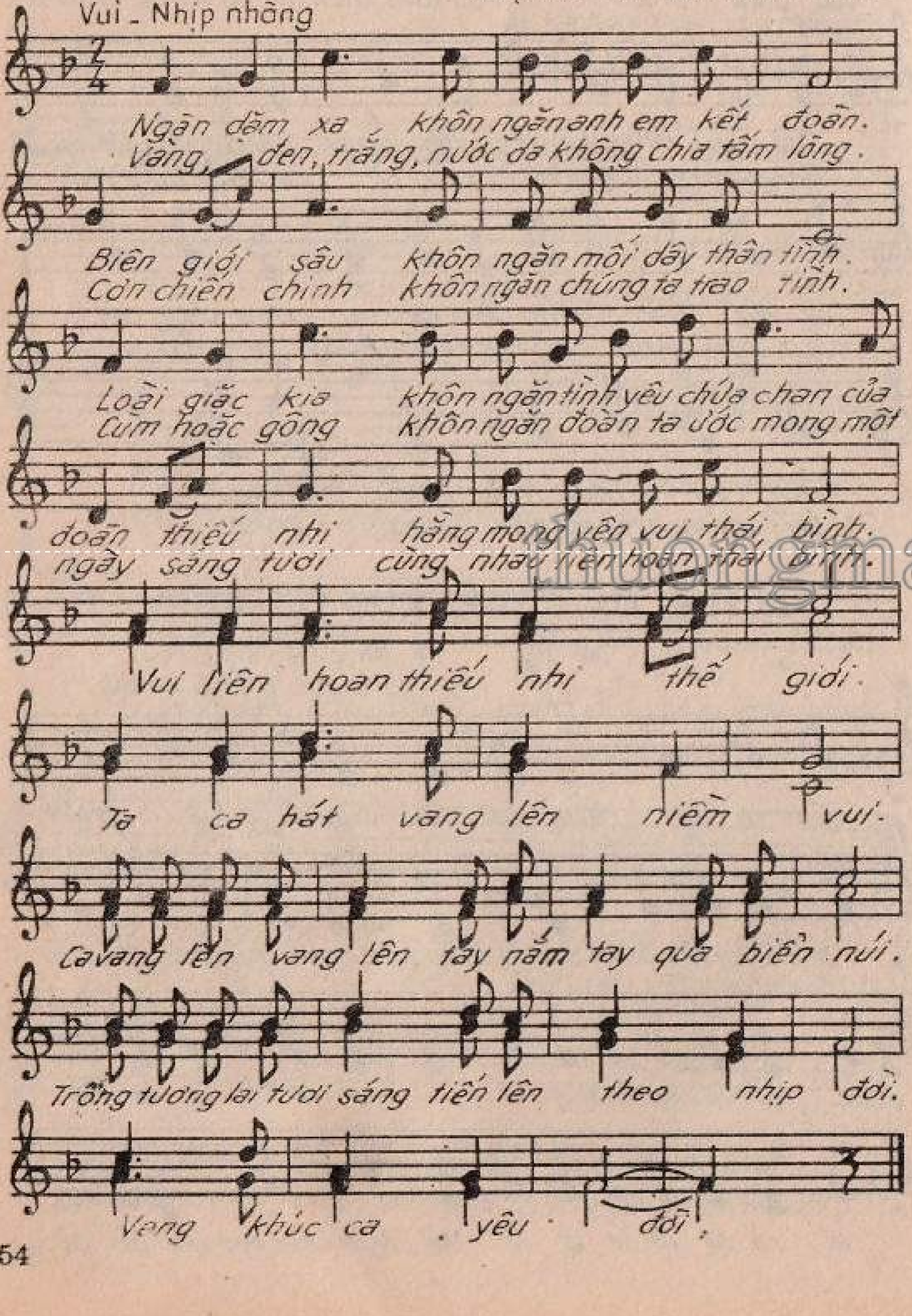

Nhạc rừng

(trích)

Nhạc và lời: HOÀNG VIỆT

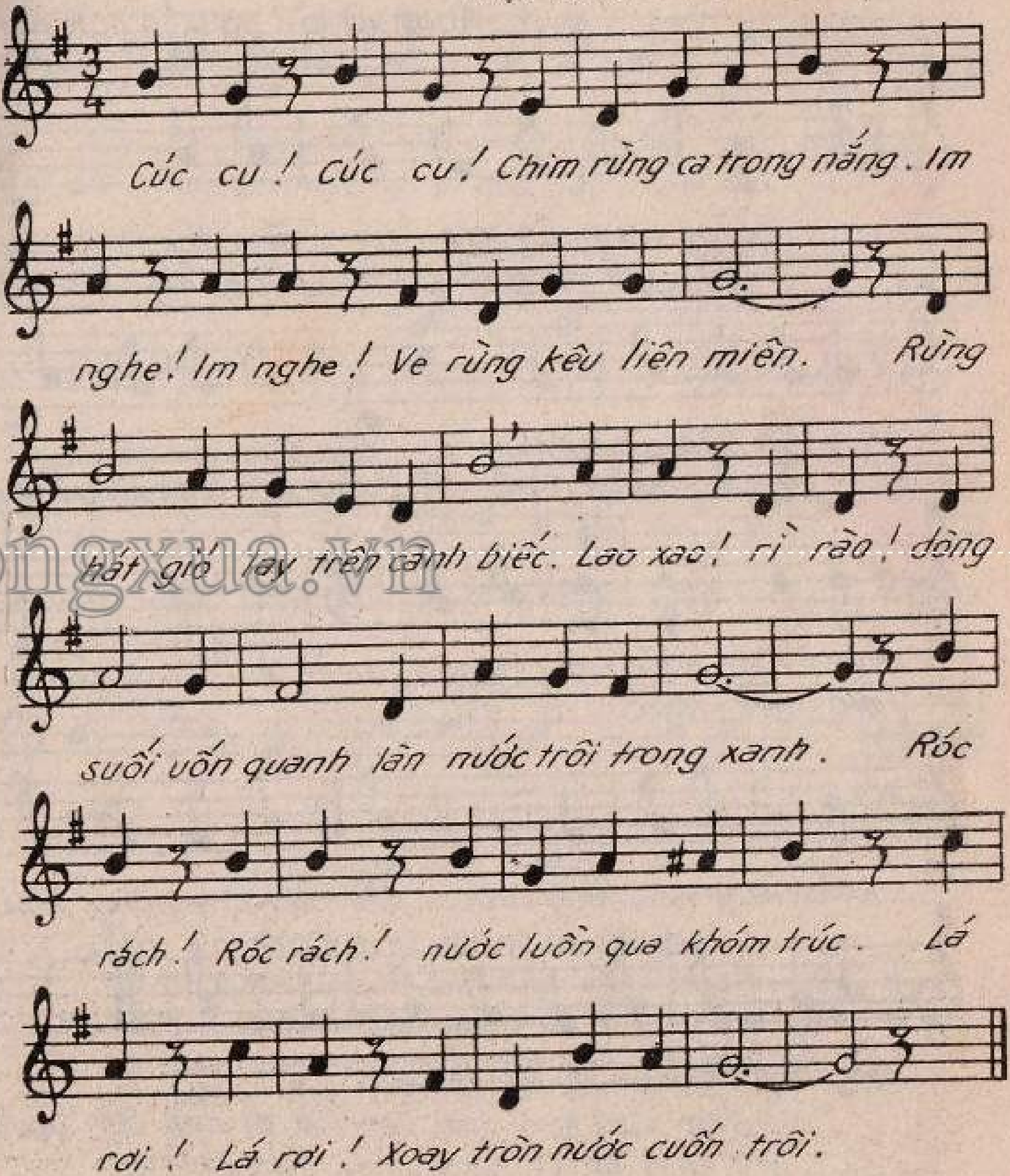

uongxua.vn

Xôn xao nắng tươi

Nhạc và lời: NGUYỄN HOÀI NHÂN
(Đồng ca)

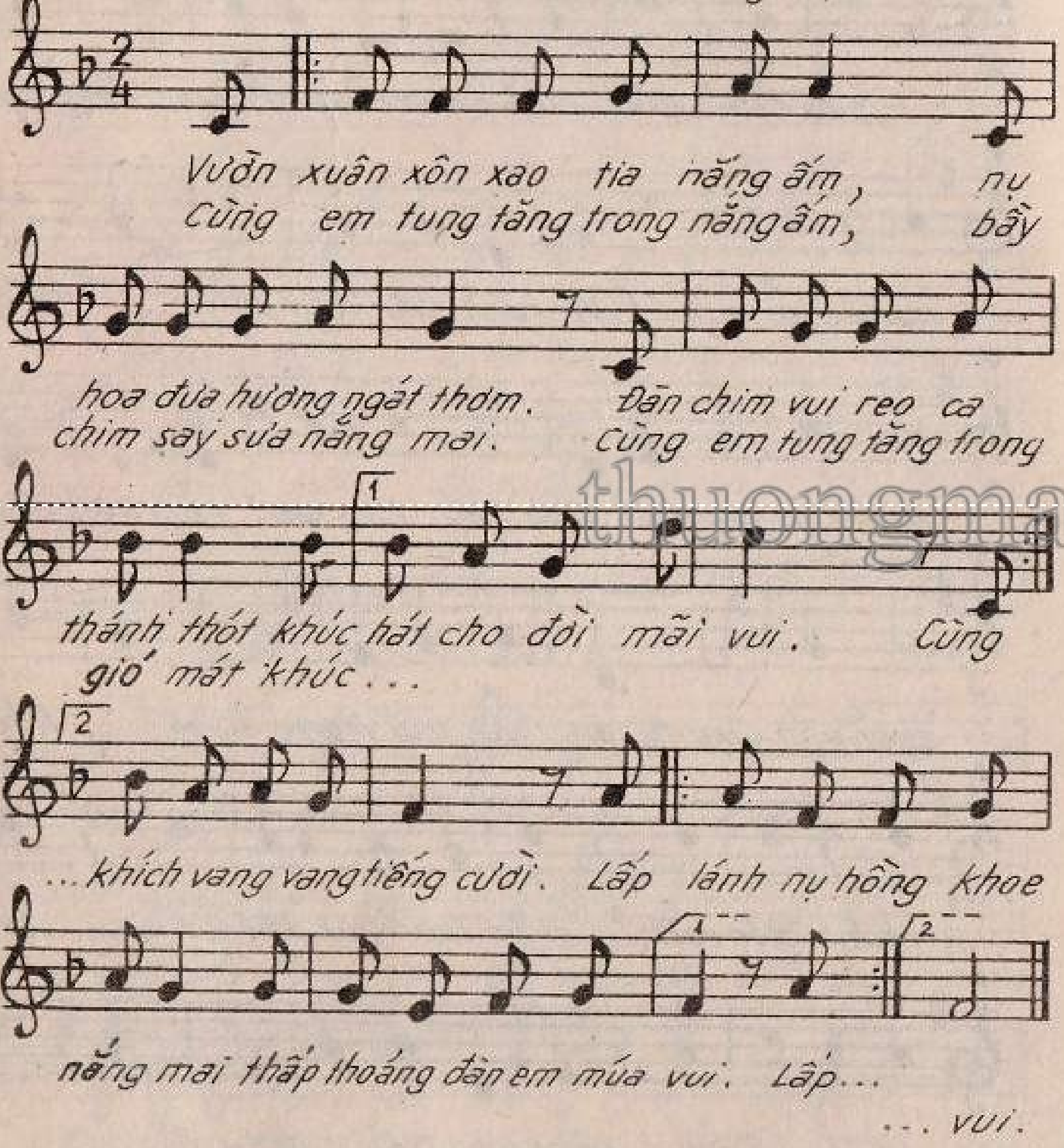

Giọt mưa và em bé

(Bài hát đối đáp)

Nhạc và lời : QUANG HUẤN

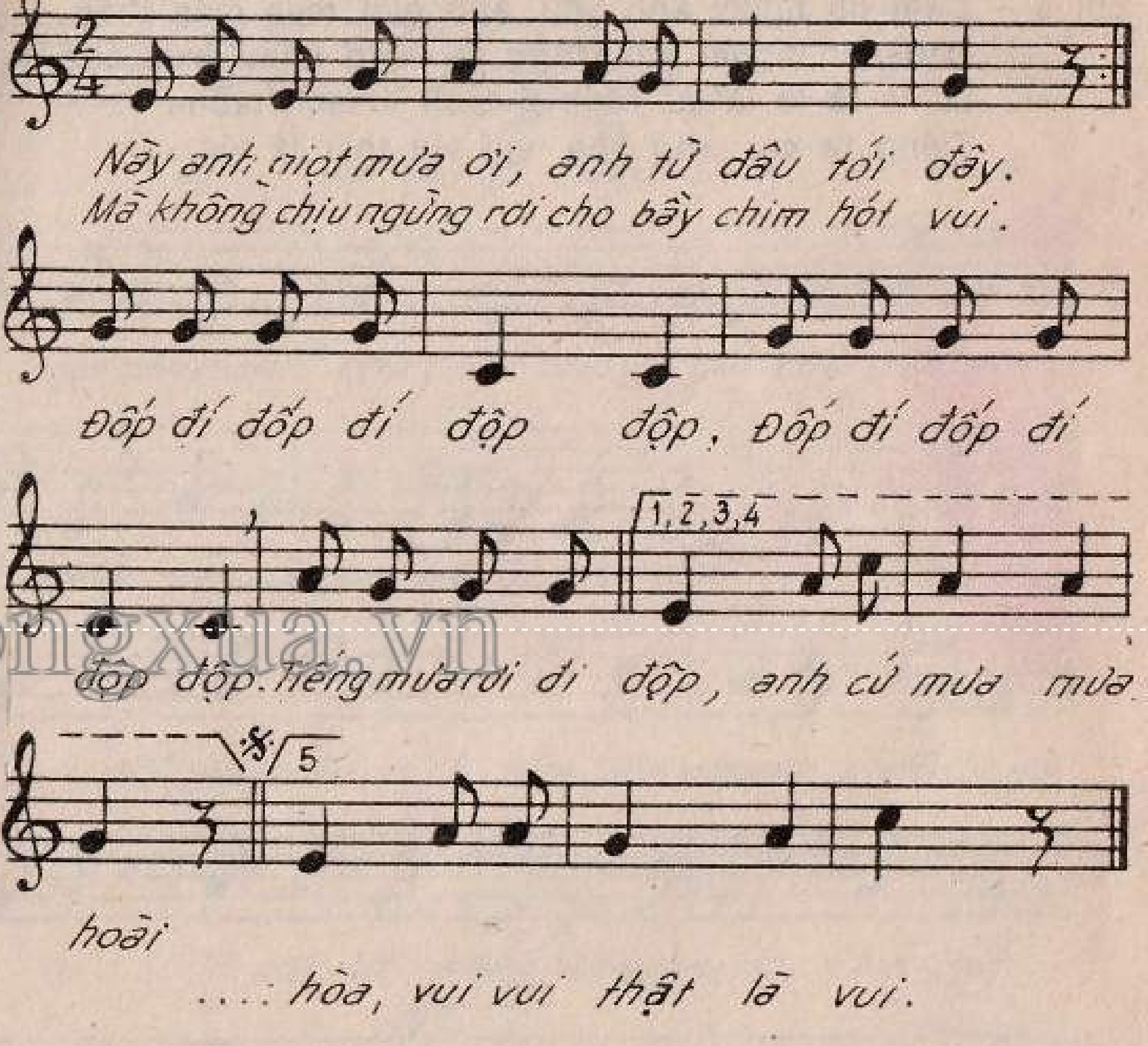

xuongxua.vn

Lời 2 – Này em nhỏ kia ơi, tôi từ xa tới đây,
Để đem màu xanh tươi cho ngàn hoa lá cây.
Tách tí tách tí tạch tạch. Tách tí tách tí tạch tạch.
Lá hoa rung rinh cười, vui đón khi mưa rơi.

lời 3 – Rồi anh về nơi đâu, anh giọt mưa mến yêu.
Mà thân hình anh rơi tan tả tơi khắp nơi.
Đốp đí đốp đí độp độp. Đốp đí đốp đí độp độp.
Tiếng anh rơi đi độp, anh có đau không nào.

Lời 4 – Chảy theo dòng sông xanh, tôi tìm ra biển Đông.
Rồi khi mặt trời lên tôi thành mây trắng bay.
Vu vi vu vi vù vù. Vu vi vu vi vù vù.
Gió đưa mưa quay về, tôi ghé thăm em đây.

Lời 5 – Cảm ơn người anh yêu, anh giọt mưa mến thân.
Nào anh ngoài em trong ta cùng nhau múa ca.
La la la la là là. Tách tí tách tí tạch tạch.
Tiếng ta ca vang hòa, vui vui thật là vui.

thuongmaitr

Chú voi con ở bản Đôn

Nhạc và lời : PHẠM TUYÊN

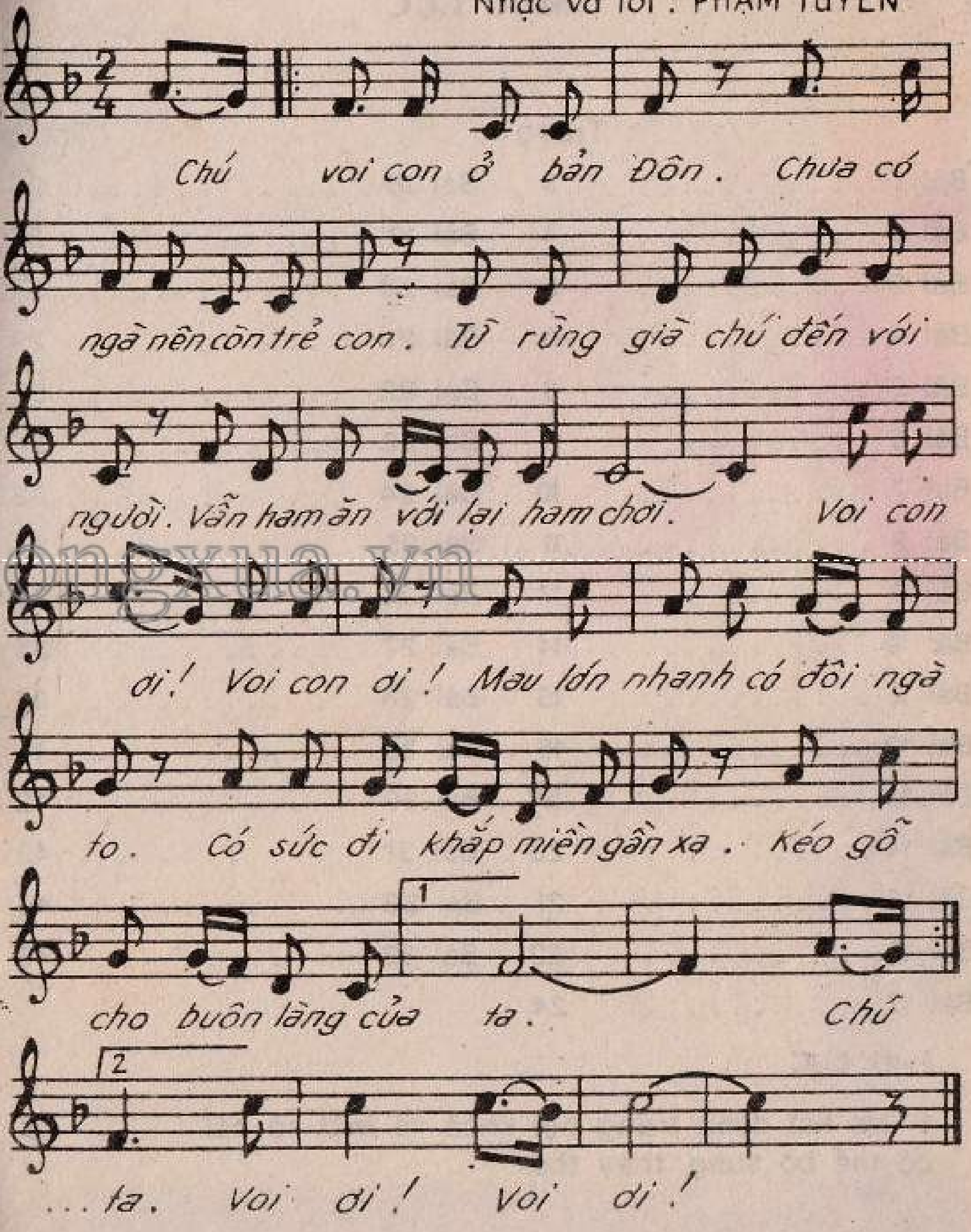

MỤC LỤC

	Trang		Trang
Bài 1	3	Bài 18	25
Bài 2	4	Bài 19	26
Bài 3	5	Bài 20	27
Bài 4	6	Bài 21	29
Bài 5	8	Bài 22	30
Bài 6	9	Bài 23	31
Bài 7	10	Bài 24	32
Bài 8	11	Bài 25	34
Bài 9	13	Bài 26	35
Bài 10	14	Bài 27	36
Bài 11	15	Bài 28	37
Bài 12	16	Bài 29	41
Bài 13	19	Bài 30	42
Bài 14	20	Bài 31	43
Bài 15	21	Bài 32	44
Bài 16	22	Bài 33	46
Bài 17	24		

PHỤ LỤC

8 bài hát dùng trong nội khóa và một số bài có thể bổ sung, thay thế. 49

thuongmaitr

ruongxua.vn

thuongmaitruongxua.vn

HÁT NHẠC 4

(Mã số : 1H410t5)

In : 100.000 bản

Số đăng kí : 131/592/CXB

Khổ 14,5 x 20,5cm

In và đóng xén tại Xí nghiệp in SÔNG BÉ

In xong và nộp lưu chiểu tháng 3 năm 1995.

Giá : 1.500đ,00